

DENGÊ

KOMKAR

Sal : 10
Wext : 12.3.1988
Hejmar : 105
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

DİYARBAKIR ÖZEL ASKERİ CEZAEVİNDE YENİ BİR DİRENİŞ:

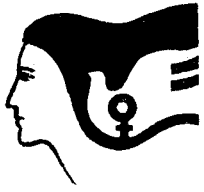
KAZANMAK MÜCADELEDEN GEÇER...

8 Şubat 1988 günü Diyarbakır Özel Askeri Cezaevinde ikibin dolayında politik tutuklu ve hükümlü, cezaevindeki insanlık dışı yaşam koşulları ve kendi ana dilleri olan Kürtçe ile konuşma yasağına karşı açlık grevi başlattılar. Açlık grevi 11 gün devam etti. Açlık grevi süresince hem yurt içinde, hem de yurt dışında büyük bir dayanışma hareketi oluştu. Tutuk-

lu ve hükümlü ailelerinin yanı sıra, SHP'den de iki milletvekili dayanışma amacıyla Diyarbakır'da açlık grevine başladılar. Hükümetin tutukluların istemlerini kabul etmesi üzerine direniş 22 Şubat'ta sona erdi. Tutuklulardan M. Emin Yavuz adlı bir yurtsever yaşamını yitirdi.

(Yazısı 11. sayfada)

8 Mart'ı Yaşatalım!

Milyonlarca kadının aç ve perişan halde sokaklarda dolaştığı, binlerce ve onbinlercesinin işkenceye tabi tutulduğu, her türlü demokratik ve insanca yaşama hakkından yoksun kılınarak, dört duvar arasında, kara çarşaf altında yaşamaya mecbur bırakıldığı dünyamızda, bir 8 Mart daha geride bırakılıyor.

8 Mart kadınlara bağışlanmış bir gün mü? Hayır. O, kimsenin ezilen cins kadına bir lütfü değil. O, 8 Mart 1857'de Amerika'nın New York kentinde 40 bin kadın işçinin, "eşit işe eşit ücret", "8 saatlik iş günü" vb. demokratik haklar uğruna greve gittikleri günü anmak amacıyla kutlanıyor. 8 Mart 1910 yılında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplanan Uluslararası Kadınlar Konferansı'nda uluslararası işçi hareketinin ölümsüz savaşçılarından Klara Zetkin'in önerisi üzerine "Dünya Kadınlar Günü" olarak kabul edildi.

Kadın, toplumun bir parçasıdır. O insanlığın ortaya çıkışından beri yaşam kavgasının içinde yer alıyor. Toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel bakımından gelişmesinde, daha ileri bir geleceğe kavuşma mücadelesinde kadın her zaman aktif biçimde yerini almıştır ve bugün de aynı çabası devam ediyor.

Ancak toplumsal gelişmenin belli bir aşamasından itibaren -ne zaman ki toplumda elde edilen zenginliklere küçük bir sömürücü azınlık el koydu ve ezici çoğunluğu sömürmeye, baskı altında tutmaya başladı- kadın cinsi de horlandı, geri plana itildi. Bu, kadının iki yönlü ve daha ağır bir baskıyla yüzyüze gelmesi demektir.

Yazının girişinde de değindiğimiz gibi kadının çeşitli şekillerde ayrıcalıklı muameleye tabi tutulması, horlanıp sömürülmesi günümüzde de sürüyor. Kapitalist ülkelerde, işsizlik kadınlar arasında daha yüksektir. Erkeklerle aynı işi yapmalarına rağmen, aynı ücreti alamama durumu oldukça yaygındır. Yönetim ve bilimsel çalışma alanlarında kadın geri planda kalıyor. Bu düzende kadın aynı zamanda bir ticari metadır. O, ücret karşılığında tıpkı bir mal gibi alınıp satılıyor.

Türkiye'de faşist rejimin işbaşına geldiği 1980 yılından bu yana, toplumsal yaşamın hemen her alanında ileri ölçülere varan bir yozlaşma ve çürüme hali görülüyor. Doğal olarak kadın da bundan kendisine düşen payı almaktadır. Bir yandan yıllık geliri milyarlarca, trilyonlara varan toplumun parazit kesiminin kadını, kendi sınıfının yaşam biçimine uygun olarak lüks bir yaşam sürdürür, har vurup harman savururken, diğer taraftan milyonlarca emekçi kadın ailesinin, kendisinin ve çocukla-

rının en temel ihtiyaçlarını giderebilmeye müceddesi veriyor. İşsizlik, kötü konutlarda yaşama, tıbbi hizmetlerden yoksunluk, kısacası açlığın ve yoksulluğun her türlü onları günlük yaşan-

tlarının ayrılmaz birer parçasıdır. Bu da ister istemez pek çok kadını fuhuş vb. yüz kızartıcı davranışlar içerisine girmeye itiyor.

Kürdistan'ın yarı-feodal bir toplum yapısına sahip bulunması kadının yaşamında güçlükler yaratan bir başka etkidir. Kadın, ülkemizin önemlice bir bölümünde hâlâ peçe altındadır. İşe gince o, erkek kadar çalışır, ama sıra haklarını kullanmaya geldiğinde ihmal edilir, geri plana itilir. Görücü usulü ile evlenme, başlık parası karşılığında bir mal gibi satılma usulleri yaygındır. Okuma-yazma oranı, kadınlar arasında daha düşük bir düzeydedir.

Ama bütün bunlardan da çok Kürdistan'lı kadının durumunu kötüleştiren sömürgeci uygulamalardır. Her şeyden önce ülkemizdeki yoksulluğun, geriliğin sorumluları esas olarak sömürgecilerdir. Onlar ülkemizin zenginlik kaynaklarını talan ediyor, insanlarımızın işgücünü sömürüyor ve oranın ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan gelişmesine olanak tanımıyorlar.

Diğer taraftan Kürdistan'ın geniş bir kesiminde bugün silahlı bir direniş hüküm sürüyor. Düşman güçler, bunu da bahane ederek köylere, kentlere saldırıyor, halkın evlerini yerle bir ediyor, göçe zorluyorlar. Hatta kanlı Saddam diktatörlüğünün geçen yıl yaptığı gibi işi zehirli gaz bombalarıyla sivil yerleşim

merkezlerini bombalamaya kadar bile vurduruyorlar. Kürdistan'lı kadın, tüm bu barbarlıkların yükünü sırtında taşıyor.

Türkiye Kürdistanı'nda 12 Eylül'den bu yana faşist rejimin Kürt halkına karşı izlediği insanlık dışı politika üzerinde uzun uzadıya durmaya gerek yok. Bütün bu uygulamalar; yani köy baskınları, tutuklamalar, işkenceler, katliamlar ve sürgünler Kürt kadını için çok büyük sorunlar yarattı, bugün de yaratıyor. Bu dönemde yüzlerce, binlerce kadını tüm bu baskı ve terör yöntemlerini bizzat yaşadı. Onlar aynı zamanda kocalarının, oğullarının, kardeşlerinin ve öteki yakınlarının yüzüne bırakıldığı baskıların acısını yaşadılar. Bunun son örneğini Diyarbakır'daki son açlık grevinde ölümü göze alıp, direnişe destek vererek gösterdiler.

Ayrıcalıklı muameleye tabi olmak, daha çok ezilip horlanmak, yurt dışındaki Kürdistanlı kadınlar için de sözkonusudur. Yurt dışında yaşayan kadınlarımız, herşeyden önce genel olarak kadının toplumda karşılaştığı güçlükleri yaşıyorlar. Ama onlara yönelik baskıları katmerleştiren, daha ağır hale getiren etkenler de var. Kürt kadınları hâlâ bu ülkelerde kendi çocuklarına istedikleri isimleri takma hakkına sahip değiller. Kürt çocukları kendi ana dillerinde eğitim göremiyorlar. Yabancı ülkelerde yaşayan öteki uluslara mensup işçiler, öğrenciler ve ilticacılar kendi dillerinde radyo ve televizyon programlarına sahipken, kapitalist Avrupa devletlerinin hükümetleri Kürtlerin bu hakına saygı göstermiyorlar.

Ancak tüm bu olumsuz koşullara rağmen yine de geleceğe umutla bakmamız için bir neden yok. Kürt kadınları günden güne bilinçleniyor, sorunlarına sahip çıkıyorlar. Onlar, bir yandan Kürt halkının kurtuluş mücadelesine katkıda bulunan çalışmalarda yerlerini alıyor, bir yandan da kadın olarak kendi kurtuluşlarını sağlamak için çabalyorlar.

Kadınların, yürüyüşlerde, mitinglerde, Newroz toplantılarında aktif biçimde yer almaları, üzerlerine düşen görevleri başarıyla yerine getirmeleri bunun bir göstergesidir. Daha da önemlisi kadınlarımız kendi gerçek kurtuluşlarının ancak bir bütün olarak Kürt halkının kurtuluşuna, Kürdistan'ın özgürleşmesine bağlı olduğunu gün be gün daha iyi görüyorlar.

Çalışıp çabalyacağız, mücadele edeceğiz ve kazanacağız. Zafer bizimdir. Yaşasın 8 Mart

**Kürdistanlı Kadınlar Komitesi
(KOMJIN)
Yürütme Kurulu**

Bremen:**İLTİCACILARLA İLGİLİ OTURUM** Hozan

Bremen İlticacılar Konseyi ve SPD Bremen-Ost Şubesi, 20 Şubat 1988 tarihinde "Bremen'de İlticacıların Durumu" konulu bir toplantı düzenlediler.

300'ün üzerinde bir kitlenin katıldığı oturumda, sorun çok yönlü tartışıldıktan sonra Bremen Senatosu'na yönelik bir sonuç bildirgesi de kabul edildi.

Oturum iki ana bölümden oluşuyordu. Birinci bölümde Kürdistan örneği alındı. Kürtlerin kendi ülkelerinde uğradıkları politik takibat ve ülkesini terk etme nedenleri Bremen Kürdistan İşçi Derneği ve İlticacılar Konseyi üyesi bir arkadaş tarafından örnekler verilerek açıklandı. Daha sonra konuyla ilgilenen bir avukat, Türkiye, NATO ve F. Almanya ilişkilerini içeren bir konuşma yaptı.

Kürdistan'ın örnek olarak alınması ise, şu nedenlere bağlandı:

1- SPD Bremen Eyalet hükümetinin Türkiye'yi "demokrasiye doğru yol alan ülke" olarak görmesi ve Türkiye'nin F. Almanya ile birlikte NATO içinde yer alması;

2- F. Almanya'nın Türkiye'de uygulanan baskılarda pay sahibi olduğu (çünkü Türkiye'ye en çok askeri yardım yapan ülkelerden biri de F. Almanya'dır).

Sözkonusu nedenlerden yola çıkılarak şu talepler dile getirildi:

— Türkiye'nin kriz bölgesi olarak ilan edilmesi,

— Türkiye'den gelip siyasi sığınma başvurusunda bulunanların, özellikle de Kürtlerin Türkiye'ye iade edilmemesi,

— Türkiye'ye yapılan askeri ve silah yardımının durdurulması.

Diğer bölümde ise, ilticacıların Bremen'deki somut durumu ele alındı. İran, Kürdistan, Lübnan ve Sri Lanka'lı mülteciler, ev, okul, çalışma yasağı, dağıtım ve sosyal yardım konusundaki deneyimlerini dile getirdiler.

Toplantıya Bremen İçişleri Senatörü B. Meyer ve Sosyal Senatör Dr. H. Scherf de davet edilmişlerdi. Toplantıya katılan Dr. Scherf, değişik konulara ilişkin düşüncelerini dile getirirken, bu tür toplantıların yararına gindi; bazı özel durumlarda kendisinin yardımcı olmaya hazır olduğunu belirtti.

Oturumu düzenleyenlerin izleyicilere sundukları talepler şunlardı:

— Türkiye'den gelenler, özellikle Kürtler yurt dışı edilmemeli; iltica davalarından bağımsız olarak bu insanlara süresiz oturma izni verilmelidir;

— Mültecilere parasız Almanca kursların yanısıra, okullarda çocuklar için anadilde ders olanakları sağlanmalıdır;

— Tüm önemli bilgi ve açıklamaların anadilde tercüme edilmesi, parasız ve güvenilir tercüman olanağı sağlanmalıdır;

— Yerli ve yabancılar sosyal alanda eşit muameleye tabi tutulmalıdır.

Toplantıya çeşitli uluslardan 300 dolayında kitlenin katılması, konuya olan ilgiyi gösteriyordu.

Toplantıyı takip eden günlerde, Bremen İçişleri Senatörü Meyer, bir açıklama yaparak Bremen'de ilticaları reddedilen Kürtlerin yurt dışı edilmeyeceklerini açıkladı.

Leverkusen:**"50. Yılında Dersim Ayaklanması" Semineri Yapıldı**

Yüzyillardır halkımız, baskıya ve sömürüye karşı, özgürlüğü için mücadele ediyor. Koçkiri'den, Ağrı'ya, Diyarbakır'dan Dersim'e kadar daha birçok yerde şehitlerimiz kanı soğumadı, toprağı örtülmedi. Sömürgeci Türk burjuvazisi, insan hayatı ve onuruyla hiçbir suretle bağdaşmayan her türlü yöntemle başvurdu. Kürt halkına karşı bir soykırım politikası güttü. Bugün de bu insanlık dışı politikasını bir vahşet derecesine vardırdı.

28 Şubat 1988 tarihinde çok sayıda yurtseverin katıldığı, "50. Yılında Dersim Ayaklanması" konulu

bir seminer düzenledik. Seminerci arkadaş, ayaklanmanın nedenleri, örgütlülük düzeyi ve yenilginin nedenleri üzerinde önemle durdu. Daha sonra, seminere katılanlar konuyla ilgili görüş alışverişinde bulunarak, bu tür eğitim çalışmalarının önemini vurguladılar.

Komitemiz kısa bir süre önce kurulmuş olmasına rağmen, çalışmalarımızı düzenli ve programlı bir şekilde sürdürüyoruz.

Biji Azadiya Kurdistan!

**Rézan
Leverkusen
Kürdistan İşçi Komitesi Üyesi**

KOMJIN**1. Kongresi
Toplandı**

6 Şubat 1988 tarihinde Kürdistanlı Kadınlar Komitesi (KOMJIN), Köln'de 1. Kongresini gerçekleştirdi. Kongre de, F. Almanya'nın değişik kentlerinden ve Batı Berlin'den 30 delegé biraraya geldiler.

Kongre'de KOMJIN'nin bir yıl zarfında yaptığı çalışmalar ve karşılaşılan zorluklar değerlendirilirken, eksiklerin altı çizildi ve yeni döneme yönelik öneriler alındı. Eksiklerin özellikle de KOMJIN Yürütme Kurulu ile yerel kadın komiteleri arasındaki yetersiz diyalogdan kaynaklandığı tespit edildi.

Çalışmaların daha sağlıklı bir şekilde yürütmesini sağlamak amacıyla, daha önce üç kişiden oluşan Yürütme Kurulu'nun sayısı beşe çıkarıldı.

KOMKAR Merkez Yürütme Kurulu adına bir arkadaş da Kongre'de hazır bulundu ve mesaj sundu.

Batı Berlin:**Konsoloslukta
Soygunculuk
Devam Ediyor**

F. Almanya ve Batı Berlin'de çalışan Türkiye ve T. Kürdistan'ından işçilerimiz, aile fertlerinden ya da yakınlarından birini yanlarına getirmek için "BAKIM BELGESİ" (Unterhaltungsnachweis) diye adlandırılan bir belgeyi ülkeye göndermek zorundalar. Bu belge, F. Almanya veya B. Berlin'e gelecek kişilerin vize almasına yardımcı oluyor.

Sözkonusu olan bu belge, Türk konsolosluklarında 63 DM ödenip alınırken, 5 DM karşılığında ikametgâhın bulunduğu "Meldestelle"lerde de alınabiliyor.

Bunun için Almanca bir dilekçe yazmak yeterli. Dilekçede ülkeden getirilecek kişi, veya kişilerin isimlerinin yanı sıra, onların bakımlarının da üstlenildiği yazılmalıdır.

Bu olay bile Türk burjuvazisinin yurt dışında çalışmak zorunda bırakılmış olan bizlere ne gözle baktığını göstermeye yetiyor. Onlar bizi sürekli olarak "Döviz Ağacı" olarak görmekte, ve "ne kadar soyabilirsem kârdır" mantığıyla hareket etmektedirler.

Navdar/Batı Berlin

KOMKAR'ın Çağrısı Güçlü Bir Yankı Buldu:

M. ALİ EREN'E YÖNELİK BASKILAR KINANIYOR

Bir önceki sayımızda SHP milletvekili M. Ali Eren'in Türkiye Kürdistanı'ndaki baskılara ilişkin yaptığı konuşmaya, ırkçı-şoven çevrelerin saldırılarına, KOMKAR'ın tavrına ve bu doğrultuda yapılan çalışmalara yer vermiştik. Yazının son bölümünde KOMKAR'ın, halkımızın yeminli düşmanlarının ve boyalı basın başlattığı karalama kampanyası nedeniyle basında yer alan haber ve açıklamaların çevirisinden oluşan bir dosyayı, bu baskıların kınanması istemini içeren ek bir mektupla birlikte F. Almanya'daki siyasi partilere, milletvekillerine, Avrupa Parlamentosu üye ve gruplarına gönderdiğini belirtmiştik.

Bu çağrı ve yapılan görüşmeler güçlü bir yankı buldu. ırkçı-şoven çevrelerin çirkin ulularına karşı M. Ali Eren'le dayanışma giderek yükseldi. Gazetemizin bu sayısında, dayanışma mektuplarından bazılarını yer veriyoruz.

Yeşiller Partisi F. Almanya Yönetim Kurulu Adına

Sayın İnönü,

Kısa bir süre önce partinizin üyesi milletvekili Mehmet Ali Eren'in temel önemde bir gerçek olan Kürtlerin içinde bulunduğu duruma ilişkin konuşması hakkında bilgilendirildim. Resmi Türk politikasında tabu olan bir konuya değindiği için ona karşı geniş bir kampanya başlatılmış.

Kanımcı, bağımsız bir Kürdistan ve benzeri Kürtlerin yaşadığı bölgeleri Türkiye'den ayırmak gibi amaçlar üzerine değişik yaklaşımlar olmakla birlikte, bu konuşmada böylesi bir yaklaşım gündeme getirilmemiş. Sözkonusu olan, bu güne kadar Kürtlere tanınmayan en temel ve demokratik hakların tanınmasıdır.

Kürt halkının varlığı, ortada olan bir gerçektir. Onların birçoğu da F. Almanya'da yaşıyor. Benim için onlara kendi anadillerini konuşma gibi hakları tanımamak insan haklarını barbarca çiğnemek demektir.

Dünyada birçok devlet etnik azınlıkları baskı altında tutmaya çalıştı. Ama onlardan hiç biri sayısal olarak küçük olan azınlıkları bile yoketmeyi başarmadı. Onların başardıkları, sadece zorbalık ve kan dökmek, değişik etnik grupla-

rın barış içinde beraber yaşama şanslarını ortadan kaldırmak ve nüfuslarının önemli bir bölümünü tümüyle yabancılaştırmak oldu. Devletlerin büyük çoğunluğunun nüfusu sadece bir halktan oluşmuyor, aksine değişik etnik gruplardan ve azınlıklardan oluşuyor. Bunun zararlı yanı ne?

Resmi Türk politikasının Türk devletinin sınırları içerisinde milyonlarca Kürdün yaşadığı gerçeğini kabul etmesini, kendisi için ulusal bir tehlike olarak görmesini gerçek dışı olarak buluyorum.

Demokratik parlamento ve partiler değişik düşüncelere tolerans göstermeye zorunlu olmanın da ötesinde, onların demokratik karakterlerini belirleyen değişik düşünceler karşısındaki tepkilerinin içeresidir.

Bay Eren'in örnek alınması gereken bu cesur girişiminin baskı ve inkarla yokedilemeyecek olan Kürt sorununun Türkiye'de ve partiniz içinde, açık ve canlı bir şekilde gündemde tutulması için uyarıcı olmasını dilerim.

Saygılarımla.
Yeşiller Partisi F. Almanya Yönetim Kurulu Adına Jürgen Maier

(Aynı mektup Yıldırım Akbulut'a da gönderilmiş.)

NRW Eyalet Parlamentosu SPD Milletvekili Jürgen Schaufuss

(Erdal İnönü, Turgut Özal, Yıldırım Akbulut ve Süleyman Demirel'e hitaben)

Sayın....

SHP'li Kürt Milletvekili Eren'in 20.01.1988'de Türk Parlamentosunda Kürt sorunu üzerine yaptığı konuşmaya karşı gelişen tepkileri anlayabilmek, benim için oldukça güç. Bu tepkiler, ipliği pazara çıkmış ideolojik bir körlüğün yanısıra, hükümet ve parlamentodaki partilerin çoğunluğunun ikiye bölünmüş yaklaşımını ve demokrasi bilinçlerindeki gizlenemeyecek yetersizliklerini gösteriyor. Sözkonusu edilen azınlık kavramı sadece "Türkiye'deki" anlamıyla sınırlandırıldığı için çelişkili ve oldukça tartışmaya açık bir konudur. Türkiye'de "azınlık" kavramının kullanılmasına sadece devletlerarası hukuk kapsamında Lozan antlaşması çerçevesinde izin veriliyor; kavramın sosyolojik-etnolojik kullanımı ise "devletin bütünlüğünü" zedeleyen ve anayasaya karşı işlenmiş bir suç olarak görülüyor.

Milletvekili M. Ali Eren'le dayanışma içinde tüm sorumlulara sesleniyorum; Eren'e karşı sürdürülen kampanyaya son verilsin. Şunu bilmelisiniz ki, özgürce seçilmiş bir eyalet parlamentosunun milletvekili olarak, milletvekili Eren'in demokrasi ve insan hakları için gösterdiği çabayı destekliyorum.

Dostça Selamlarımla.
Kuzey Renwestfalya
Eyalet Parlamentosu
SPD Milletvekili Jürgen Schaufuss

Yeşiller Partisi Bremen Eyalet Parlamentosu Milletvekilleri

(Özal, İnönü ve Demirel'e hitaben)

Sayın....

Buradaki basından milletvekili Mehmet Ali Eren'in Türkiye'de yaşayan Kürtlerin sorunlarına değinen konuşmasından ötürü Türk parlamentosunda birhayli tepkiye neden olduğunu öğrendik. Öğrendiğimiz kadarıyla, bu milletvekiline karşı bir karalama kampanyası sürdürülüyor ve dokunulmazlığı kaldırılmak isteniyor. Bu durumu protesto ediyor, parlamentoda Kürt halkının sorunlarının da tartışılabilmesi için çaba sarfetmenizi rica ediyoruz.

Lütfen bunu iç işlerinize bir müdahale olarak değerlendirmeyiniz. Bizim ülkemizde Türkiye'den gelen birçok Kürt yaşıyor ve diğer konuların yanısıra iltica sorunu nedeniyle Kürt halkının sorunlarıyla yakinen ilgileniyoruz. Bu nedenle bu sorunun Türkiye'de tartışılması bizim de yararımızdır.

Dostça Selamlarla.

Yeşiller Partisi Bremen Eyalet Parlamentosu Milletvekilleri Paul Tiefenbach ve Eberhard Pfeleiderer

Avusturya Ulusal Parlamentosu Milletvekili Waltraud Horvath

Sayın Milletvekili,
Değerli Yoldaş Eren,

Sizi bu konuşmanızdan ötürü kutlamak isterim. Biz Avusturya'da Türk parlamentosunda Kürt sorunu üzerine yapılan bu konuşmayı bir sosyalistin cesur bir adımı olarak değerlendiriyoruz.

Ülkenizde kimilerinin hâlâ başka türlü görmek istemesine rağmen, siz bu girişiminizle halkınıza ve Türkiye'ye karşı önemli bir görevi yerine getirdiniz.

Biz -Avusturyalı sosyalistler ve demokratlar- sizin yanınızda olduğumuzu belirtir, geleceğinizin başarılı olmasını dileriz.

Dostça selamlarımla.

* * * *

(Özal ve İnönü'ye hitaben)

Sayın

Ayrıca sizden Kürt sorununa yaklaşımınızı gözden geçirmeyi ve azınlık sorununa Avrupa'da geçerli olan türden bir yaklaşım göstermenizi rica ediyorum.

Azınlıklar inkar edilmemeli, yokedilmeye çalışılmamalıdır. Tersine davranış, tüm ülkeye büyük zararlar verecektir. Etnik azınlıklar bir ulus için zenginlik sayılmalı ve korunup geliştirilmelidirler.

SHP Milletvekili M. Ali Eren'in 20.1.1988'de Türk parlamentosunda yaptığı konuşmayı bu anlamda yapılmış bir konuşma olarak değerlendiriyorum. Ne yazık ki, bu cesur milletvekilinin konuşması Türkiye'deki geniş çevrelerce olumlu karşılanmadığı gibi, ona karşı bir süre avrının başlatılmasına gerekçe yapıldı.

Sayın Başbakan, bir demokrat olarak parlamentoda konuşma özgürlüğü için tavırlı olmanızı ve tartışılabilir konularda konuşma yapan milletvekilleri için olumsuz sonuçların doğmaması yönünde çaba harcamanızı rica ediyorum.

Bir parlamenter olarak şuna inanıyorum ki; parlamentarizm, eğer konuşma özgürlüğü güvence altında ise, gerçek anlamına kavuşabilir.

Gelecekte Türkiye'de bu anlamda olumlu gelişmelerin olacağını umarım.

Dostça Selamlarımla.

SPD Parlamento Grubu

Sayın Saydam,

25.01.1988 tarihli mektubunuzdan ötürü SPD Federal Parlamento Grubu adına teşekkür ederim.

Biz Türkiye'deki Kürt azınlığın yüz yüze olduğu sorunları biliyoruz. Bu konuda olumlu gelişmelerin sağlanabilmesi için Türkiye'de ilişkimiz olan tüm sorumlular nezdinde çaba harcıyoruz. Türk Parlamentosunda bir milletvekilinin bu sorun üzerine konuşabilmiş olmasını, küçük ama önemli bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Türk çoğunluğu Kürt azınlığa karşı insan hakları temelinde dürüstçe yaklaşım göstermeyi öğrenmek zorundadır.

Dostça Selamlarımla.

SPD Federal Parlamento
Grubu adına

Dr. Guntram von Schenck

Tutzing Protestan Akademisi Rektörü Dr. Jürgen Micsch

Sayın Eren

Yıllardan beri Kürtlerin Türkiye ve F. Almanya'daki durumlarıyla ilgileniyorum. Türk Elçiliği ve Ankara'daki Dışişleri Bakanlığında konuşmalarında sürekli olarak Kürt azınlığı dikkate almanın uzun erimli olarak Türkiye'de iç barışa hizmet edeceğini vurguladım.

Bu nedenle, parlamentoda Kürtlerden yana tavır koyduğunuz için size çok teşekkür ederim. Size karşı sürdürülen kampanya karşısında karamsarlık içine düşmemeniz için size cesaret vermek isterim. Eğer Türk hükümeti birçok huzursuzluğa neden olmak istemiyorsa, Kürt azınlığa karşı başka bir yaklaşım bulmak zorundadır.

Sizi, demokrasi ve insan haklarının Türkiye'de sağlamlaşması ve ülkenizin kısa bir sürede Ortak Pazara üye

olması dileğiyle selamlarım.

* * *

Sayın İnönü,
(...)

Milletvekili Mehmet Ali Eren'in Kürtlerin yararına tavır koymasına büyük bir ilgi duydum. Milletvekilinizin bu çabasını desteklemenizi yürekten diliyorum. Eğer Kürt azınlığı dikkate alınır, örneğin; anadillerini konuşma ve kültürel hakları resmen tanınırsa, bu uzun erimli olarak Türkiye'de barışa hizmet edecektir.

Türkiye'nin Ortak Pazar'a üye olması benim büyük bir dileğimdir. Bu da, ancak insan hakları ve etnik azınlıkların kültürel gereksinimlerinin dikkate alınması ve Türkiye'de demokrasinin güçlenmesiyle olanaklıdır.

Dostça Selamlarımla.

(Aynı mektup Özal'a da gönderilmiş)

Bavyera Eyalet Parlamentosu Milletvekili Hans-Günter Schramm

Sayın Meslektaş,

20 Ocak 1988 tarihli cesurca konuşmanızdan ötürü size karşı sürdürülen kampanyayı üzüntüyle izliyorum. Sizinle tam bir dayanışma içinde olduğumu bilmenizi isterim.

Doğu ve Güneydoğu Türkiye'deki durumu kendi izlenimlerimle bilmeme ve kısa bir gezintiyle yeterince tanıma olanağının olmamasına rağmen, konuşmanıza karşı tepkilerin ne denli anti demokratik olduğunu değerlendirebiliyorum. Bu nedenle sizi ve istemlerinizi destekliyorum.

Barışçıl Selamlarımla.

* * *

Not: Ekteki mektup bay İnönü, Özal, Akbulut ve Demirel'e gönderildi.

Sayın.....

SHP Milletvekili M. Ali Eren'in 20.01.1988 tarihli konuşmasına karşı basın-

da yeralan tepkileri ve diğer enformasyonları ilgi ve artan bir çaşkınlıkla izledim.

Türkiye'nin iç tartışmalarına katılmak istemiyorum. Ama buna rağmen bu konuya ilişkin görüşlerimi size iletmek istiyorum.

Bu konuşmanın bu denli tepki yaratması benim için anlaşılması güç bir durum. Çünkü milletvekili Eren'in gündeme getirdiği görüşlerin özü değil, özellikle Kürt "azınlık" kavramı sözkonusu ediliyor ve eleştiriliyor.

Düşünce ve konuşma özgürlüğü demokrasinin temel esaslarındandır. Bu nedenle sizden milletvekili Eren'e karşı sürdürülen kampanyanın durdurulması ve görüşlerinin Türkiye'de açık bir şekilde tartışılmasına olanak verilmesi için çaba harcamanızı rica ediyorum.

Barışçıl Selamlarımla.

RHEINHAUSEN'DA İŞÇİLER KARARLICA DİRENİYORLAR • A. Taşer (Sendikacı)

Ruhr bölgesindeki çelik işçileri örnek bir mücadele veriyorlar. Şu anda işçi temsilcileriyle birlikte çalışma grupları, bölge ve çelik merkezlerinde işyerlerinin geleceği için çözümler arıyorlar. Buna paralel olarak çok sayıda eylemler de düzenleyerek, kamuoyunun baskılarını arttırıyorlar.

26 Kasım 1987 tarihinde Krupp Denetim Kurulu Başkanı Wilhelm Schneider'in, işletmenin kapatılmasının önlenemeyeceğini belirtmesinden sonra, işçiler harekete geçtiler. Duisburg'daki Krupp, Thyssen ve Mannesmann işçi ve sendika tem-

silcileri, "Tüm çelik merkezleri için birlikte mücadele vereceğiz" diyerek anlaştılar. Ortak açıklamalarında, şöyle dediler: "yok etme tasarısının hemen geri alınmasını istiyoruz, aksi halde bu tasarımı çelik işçileri ortadan kaldıracaklardır."

Ruhr bölgesindeki Krupp Çelik işletmelerinde çalışan binlerce yerli ve göçmen işçinin mücadelesi, -din adamından, yöredeki esnafa kadar geniş kesimlerce destekleniyor. Özellikle çevredeki diğer çelik işletmelerinden gelen "dayanışma ve omuz omuza mücadele" öneri ve

çağrılarını, Rheinhausen'li çelik işçilerini cesaretlendiriyor.

Protesto mitinginde konuşan IG Metall Başkanı Franz Steinkühler, şöyle dedi: "Halkın büyük bir çoğunluğuna umutsuzluk ve yoksulluktan başka bir şey vermiyen bir devlet kendisini sosyal devlet diye adlandırma hakkını yitirmiştir. Bu gelişmeler karşısında hiç bir şey yapamayan bir federal hükümet, bu ülkeyi yönetmek açısından siyasi varlığını kaybetmiştir."

Krupp'un vekili Berthold Beitz'in adamı Gerhard Cromme, Krupp emekçilerinin sınırsız öfkesi karşısına menajerlere özgü ukalaca bilgilerle çıktı. İki işyeri toplantısında emekçilerin durumuna ve duygularına hiç aldırmadan rakamlar verdi, verimlilik hesapları yaptı, işletmenin nasıl en iyi bir biçimde düzenlenebileceğinden, kapasitelerin nasıl kullanılacağından söz etti. Çünkü sözkonusu işbirliği modeli Krupp ve Mannesmann işletmelerinin kasalarına yılda ek olarak 220 milyon mark girmesini sağlayacak. Çelik işletmesinde işletme mühendisi olan Helmut Lakmann düşündüğünü ve hissettiğini şöyle dile getirdi: "Tarih kitabının sayfaları açıldı ve biz, bazı sayfaları yeniden yazacağız. Şu andan itibaren Tevrat'ta yazıldığı gibi artık göze göz, dişe diş."

İşte bu protesto ve direnişlerin canlı örneği Duisburg Krupp Rheinhausen işletmesinin 1. kapisından başlayarak, Dortmund, Hoesch, Westfallehütte işletmesinin birinci kapisına kadar oluşturulan zincire 84 bin insan katıldı. Binlerce meşaleyle aydınlatılan ve emekçilerden oluşan insan zinciri oldukça çoşkulu.

Bonn'da ilk başarı

24 Şubat'ta Bonn'da Demir-Çelik-
(Devamı 14. sayfada)

F.Almanya:

Hizmet Sektöründe Uyarı Grevleri

Kamu Hizmetleri Sendikası (ÖTV), Genel Başkanı Monika Wulf Mathies, 1988 yılı toplu sözleşme görüşmeleri için şöyle diyordu: "Bilindiği gibi, toplu sözleşme görüşmeleri işverenin olumsuz ve inatçı tutumu nedeniyle, kamu hizmetleri iş kolunda anlaşmazlıkla sonuçlandı. Bir ay içinde uzlaşma kuruluna gidilecek. Buradan bir sonuç çıkmazsa, greve gidilecek."

Sendika 1988 yılı toplu sözleşme döneminde şunları talep ediyordu:

• Tam ücret karşılığı, haftalık çalışma süresi kısaltılmalı;

• Ücret ve maaşlara yüzde 5'lik zam yapılmalı;

• Eğitim gören çırakların ücret ve maaşları hissedilir oranda arttırılmalı;

• Staj yapan gençlerle, hastanelerde eğitim gören hastabakıcılar, genel ücret arttırımından faydalanmalıdırlar.

Sendikanın bu önerileri, işveren kesimi tarafından hiç de olumlu karşılanmadı. İşveren kesimi, sendikanın yüzde 5 ücret artışı talebine yüzde 1,5'lik bir öneri ile karşı çıktı. Haftalık çalışma saatinin kısaltılma-

sına ise, işveren tamamiyle karşı çıkıyor.

İşverenin olumsuz tavırları karşısında ÖTV, birçok yörede başarılı bir şekilde uyarı grevleri, işi yavaşlatma ve işi bırakma eylemleri başlattı.

Öte yandan DGB'ye bağlı tüm sendikalar, kamu hizmetleri sendikasını destekleme kararı aldılar. 27 Şubat 1987 tarihinde Stuttgart kentinde 100 bin kişinin katıldığı bir miting düzenlendi. Mitingde konuşan IG-Metall Sendikası Başkanı Steinkühler,, ÖTV'nun istemlerini hayata geçirmek için yürüttüğü mücadeleyi desteklediklerini ve sonuna kadar da yanlarında olacaklarını belirtti.

Sonucu işçilerin yürütecekleri kararlı mücadele tayin edecektir...

Zorbalıkla Özgürlük Tutkusunun Bir Çatışma Noktası: KÜRDİSTAN • M. ÇEM

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Irak Kürdistanı yurtsever örgütleri- nin tümü bu türden eylemlere karşı olduklarını, bunu mücadeleye zarar verici bulduklarını dile getiriyorlar.

Saddam diktatörlüğü sadece insanlara karşı savaşıyor. O, tıpkı ABD emperyalizminin Vietnam'da yaptığı gibi aynı zamanda doğayı, maddi servetleri yok etmek için de çaba harcıyor. Bu amaçla ormanlar yakılıyor, bağ-bahçe, su arkları, çeşmeler tahrip ediliyor vs.

Irak hükümetinin kurtarılmış bölgelere karşı uyguladığı ekonomik ambargoda herhangi bir gevşeme söz konusu değil. Temel gıda maddeleri, ilaç dahil her şeyin kurtarılmış alanlara götürülmesi yasaklanmış durumda.

Irak'ta çalışabilir yaştaki erkek nüfusun büyük bir bölümü direk veya dolaylı olarak ordunun hizmetindedir. Bu sayı o kadar kabarık ki Irak gibi bir devlet dışardan işçi getirmek zorunda kalıyor.

Ordu içerisinde bulunan az sayıdaki Kürt subay ve erlere karşı tam bir güvensizlik hakim. Kürtlerin stratejik görevlere getirilmemelerine özen gösteriliyor.

Saddam rejimi Kürdistan'ın bazı bölgelerinde, nüfusun ulusal bileşimini değiştirmek için de çaba harcıyor. Başta Musul, Kerkük ve Dihok olmak üzere çeşitli yörelerde boşaltılan Kürt köylerine Araplar getirilip yerleştirilmektedir. Böylece buralarda Arap nüfusun çoğunluk haline gelmesi sağlanmaya çalışılıyor. Tıpkı Türk sömürgecilerinin Türkiye Kürdistanı'nda on yıllardır yaptıkları gibi..

Görüldüğü gibi Saddam diktatörlüğü Kürt halkına karşı yürüttüğü savaşta herhangi bir kural tanımıyor. O, her gün yeni savaş suçları işliyor, sözde imzaladığı uluslararası antlaşmaları, üyesi bulunduğu Birleşmiş Milletler hukukunu dilediği gibi çiğniyor. BM başta olmak üzere, uluslararası kuruluşlar ve öteki ilgililer ise tüm bunları kulak ardı ediyor. İşlerine geldiği zaman insan hakları üzerine çokça laf edenler kanlı diktatörlüğün cinayetlerini, insanlık dışı uygulamalarını görmezlikten geliyorlar. BM Genel Sekreteri ve öteki birçokları İran-İrak savaşının kesilmesi için çaba harcarken de, bu savaşın en büyük zararı gören Kürdistan halkının sorunlarını masa-

ya getirmekten dikkatle kaçınıyor. Gözlerini bir gerçeğe çevirmeyi bir kez daha akıllarına getirmiyorlar.

Kaynakların önemli bir kesiminin askeri harcamalara gitmesine ve 80 milyar dolara varan dış borç yüküne karşılık, Irak'ta bir ekonomik krizden söz edilemez. Bir yandan büyük petrol gelirleri, bir yandan Kuveyt benzeri gerici Arap rejimlerinin sağladığı yardımlar böyle bir krizi engelliyor.

Yurtsever Örgütler Arasında Geçmişe Göre Daha İyi İlişkiler

Geçmiş dönemlerde Irak Kürdistanı yurtsever örgütleri arasında çoğu kez silahlı çatışmaya varan düşmanlıklar, mücadeleye büyük zararlar verdi. Bu yüzden çok sayıda politik ve askeri kadro yaşamını yitirmekle kalmadı, bunun yanı sıra halk kitlelerinin morali bozuldu, pek çok insan mücadeleden soğudu. Bu gün ise, hâlâ bazı güçlükler ve pürüzler bulunsa bile o türden düşmanlıklar, çatışmalar esas itibarıyla geride kalmış bulunuyor. Bunun hal-kımızın o parçadaki kurtuluş mücadelesinin zaferi için büyük önemde olduğunu söylemeye gerek yok. Kendileriyle konuştuğumuz Irak Kürdistanı örgütlerinin yöneticileri, öteki politik kadrolar ve peşmergeler, bu önemi altını çizerek dile getirdiler. Şunu da sevinerek belirtmek gerekir ki iyi ilişkiler yalnızca örgüt yöneticileri ile öteki politik kadrolar

arasında değil; daha da önemlisi örgütlerin kitle tabanı, sıradan insanlar yeni bir anlayışla birbirlerine yaklaşıyorlar. Aralarında günden güne gelişen bir dayanışma var.

Örgütlerden bazılarının peşmerge güçleri ortaklaşa askeri eylemlere de katılıyorlar. Yurtsever bir cephenin oluşturulması için başlatılmış olan çalışmalar ise devam ediyor.

Birim Çalışmaları Hakkında Bilgilendiriliyoruz

Devrimci çalışmanın değişik yönlerini daha iyi görebilmek için politbürodan sonra bu kez alt birimlere yönelik geziler düzenliyor ve sorumlulardan bilgi alıyoruz.

a) Basın-Yayın Birimi (Çapxane):

Hali hazırda Yekitiye ait iki matbaa faal haldedir. Şehid Cafer ve Şehid İbrahim Azo adıyla. Bizim gezip gördüğümüz Şehid İbrahim matbaasıydı. Hava saldırılarına ve topçu ateşine karşı korunma önlemleri öne çıkarılarak inşaa edilmiş bulunan dizgi, film çekme, plate hazırlama ve baskı makinalarına birer birer bakarken gerekli bilgileri matbaa görevlilerinden Rebi veriyor. Yayın Birimi sorumlusu Sami ise öteki konularda bizi bilgilendiriyor. Kendisi aynı zamanda şair ve yazardır. YNK'ya ve onu oluşturan örgütlere ait düzenli (aylık) gazeteler, ek olarak çeşitli kitaplar, broşürler de basılıyor. Basılan kitapların bir bölümü bilimsel ve politik içerikli. Roman, hikaye, şiir türünden kitapların basımına önem veriliyor. Teknik nedenlerden ötürü renkli baskı yapılmıyor. Kağıt yönünden hayli sıkıntıları mevcut. YNK'nın yayın işlerinde çalışanların sayısı 120 kişidir.

b) Olanaksızlıklar İçinde Faal Bir Hastane

Yekiti'nin bölgesinde bulunduğumuz sürece gezip gördüğümüz 2. çalışma birimi Süleymaniye bölgesindeki hastane oldu. Bize bu büyüklükte bir hastanenin de Hewlêr bölgesinde bulunduğunu söylediler. Hastanelerde üçer doktor var. Ayrıca herbirinde birer doktorun görev yaptığı 4 sağlık ocağı mevcut. Böylece askeri birliklerde bulunanlar ile birlikte YNK saflarında çalışan toplam doktor sayısı 16, sağlık memuru sayısı ise 100'ü buluyor.

Hastanelerde sadece savaş sırasında yaralananların tedavi edildikleri düşünülmemeli. Bunun dışında çeşitli hastalıklara yakalananlar da

buralarda muayene ve tedavi ediliyorlar. Ayrıca sağlık hizmetleri sadece peşmergeye yönelik değil. Peşmerge aileleriyle öteki sivil halk da aynı hizmetten yararlanmaktadır.

Hastanelerde tahliller yapılıyor, kan grupları tesbit ediliyor. Bizim gezdiğimiz hastanenin oldukça iyi hizmet üreten bir ameliyathanesi var. Güçlüklere rağmen burada çeşitli ameliyatlara başarıyla gerçekleştirilebiliyor. Diş hastalıkları bölümünde ise diş tedavisi ve protez yapılıyor.

Ameliyat sırasında sterilizasyon işinin nasıl halledildiğini soruyoruz. "Bunun için gerekli cihazlarımız var, bir sorunumuz yok" diye karşılık veriyor doktor Şivan.

Bulaşıcı hastalıklara karşı herhangi koruyucu bir çalışmaları olup olmadığını soruyoruz, "Maalesef, şu aşamada o yönde bir çalışmamız yok. Ne koruyucu aşı yapabiliyoruz ne de bu yönde başka bir şey" cevabıyla karşılıyoruz bu kez.

Burası savaş bölgesinde bir hastane olduğuna göre serum ve kan temini sorununu nasıl çözdüklerini soruyoruz. "Serum temin etme işi öteki ilaçlarla aynı yollardan oluyor. Ama kan kaynağımız peşmergedir", deniyor. Daha sonra verilen bilgilerden anlıyoruz ki herhangi bir nedenle hastaneye veya sağlık ocağına baş vuran herkesin ismi ile gerekli öteki bilgilerin kaydedildiği bir kayıt defteri var. İlk başvuranların aynı zamanda kan grupları da tesbit edilip yazılıyor. Böylece hem yaralananlara kan vermek ve hem de gerektiğinde kan almak kolaylaşmış oluyor.

Doktor Şivan, doktor Halo ve öteki sağlık personeli ile çalışmalar hakkında sohbetimiz devam ederken, söz ister istemez dönüp dolaşıp kimyasal silahlara ve onların yol açtığı hastalıkların tedavisine geliyor.

"Biliyor musunuz, şu anda kimyasal silahlara karşı korunma ve onların yol açtığı hastalıkları tedavi etmede bir çok devletten, ileri teknikle çalışan hastaneden daha fazla bilgi ve deney sahibiyiz" diyor Dr. Şivan.

Bize verdikleri bilgiye göre kullanılan gazlar, "Mastard gas" ile "Phosogin"dir. Hangi ülkede üretildiği belli değil. Ancak bölgede bulunduğumuz sırada Saddam rejiminin kullandığı bu kimyasal silahların Lübnan'da ve F. Alman firmalarının yardımıyla üretildiği yolunda haberler vardı.

Sömürgeci Baas rejimi, bu silahları Irak Kürdistanı halkımıza karşı defalarca kullanmış. Yine İran-Irak savaşının bir parçası olarak İran Kürdistanı kent ve kasabalarına karşı aynı nitelikte saldırılarda bulunul-

muş. YNK denetimindeki kurtarılmış bölgelere karşı en yoğun kimyasal silahlı saldırılar 16-17-18 Nisan 1987 tarihlerinde düzenlenmiş.

Özellikle ilk saldırı sırasında sivil halkın kaybı büyük olmuş. Sonraki saldırılarda hem halkın ve hem de hastane personelinin bu silahlarla ilgili deneyleri arttığından daha az kayıp verilmiş.

Kimyasal silahlardan ölen veya yaralananların sayısı hakkında somut bilgi istediğimizde "binlerce kişi yaralandı, yüzlercesi ise yaşamını yitirdi," deyip yer isimleri belirtilerek ölü ve yaralı sayısına ait rakamları peş peşe sıralıyorlar. Bu silahların özelliklerine, etkilerine ve kayıplara ilişkin bilgilerin bir kitapta toplandığını ve belli başlı uluslararası kuruluşlara iletilindiğini eklemeyi de ihmal etmiyorlar bu arada.

Bunu, kimyasal silahlarla yaralıları konu edinen bir video filmi göstermeleri izliyor. Değişik yaşlardaki yaralılara büyük bir dikkatle bakıyoruz. Bunu yaparken, doktorlar arasına devreye girerek tamamlayıcı, ya da anlamamızı kolaylaştırıcı bilgi veriyorlar.

Kimyasal silahlardan en çok etkilenen bölgeler vücudun karın, göz, koltuk altları ve apış aralarıdır. Yine sinir sistemi üzerinde de küçümsemeyecek tahribatlara neden oluyor. 16-17 yaşlarındaki bir gence bakıyoruz. Sirtüstü uzanmış. Dışardan gelen etkilere karşı herhangi bir tepki gösteremiyor. Duyu organla-

rı hassasiyetini tümünden yitirmiş. Deri boydan boya yara bere içerisinde. Bazan başını, ya da kolunu oynatabiliyor ama bunların bilinçsizce hareketler olduğu belli. Filmin o bölümü bitince doktor Şivan, "Bu film çekiminden yarım saat sonra şehid oldu" diyor. Ardından üç kişilik yaralı bir çocuk gurubu çıkıyor karşımıza. Bu kez açıklayıcı cümleyi doktor Halo'dan duyuyoruz; "Bunlar kardeş" diye.

— Peki ne oldu iyileştiler mi? sorusunu yöneltiyoruz doktora.

— Tabii.. Hiç bir şeyleri kalmadı, karşılığını veriyorlar. Sonra yanbaşılarındaki kadın için de "Anaları" diye eklemeye bulunuyorlar.

— O nasıl?

— O da iyileşti.

Arkasından doktor Şivan devam ediyor:

"Bu bir peşmerge ailesi. Onların yaralandığı saatlerde, başka bölgedeki silahlı çatışmada babaları şehit düştü. Bunlar şehit çocukları" diyor.

Yaşlıca kadın, gözlerini açamıyor. Doktor soruyor:

-Gözlerine ne oldu? diye.

-Gaz yaktı. Saddam'ın gazı, karşılığını veriyor.

—Nerelisin? diye soruyor doktor bu kez de.

—Şexesenan'lıyım.

-Sizin köyde başka yaralanan, ya da ölen var mı?

—Çok çok kişi yaralı. 130 kişi de şehit düştü, diyor kadın.

Video filmi bırakıp göz altından

birbirimize bakarken doktor "130 değil, 131 kişi şehit oldu" diye tam rakamı veriyor.

—Hangi tarihte bombalanmıştı?

—16 Nisan 1987 günü.

Film bitince, doktorlara, kimyasal silahlara karşı korunma konusunda halka ve peşmergeye yönelik aydınlatıcı bir çalışmaları olup olmadığını soruyoruz.

—Tabii, insanlar o konuda çok şey öğrendiler. Biz de elimizden geldiğince buna katkıda bulunmaya çalıştık, diyorlar.

Hemen o anda bir broşür getiriyorlar. Bu konuda halkı aydınlatmak amacıyla hazırlanmış ve geniş biçimde dağıtılmış. Ayrıca hem peşmerge birliklerinde ve hem de yerleşim birimlerinde çeşitli toplantılar düzenlenmek suretiyle de eğitici çalışma yürütülmüş.

O geceyi orada geçirdikten sonra ertesi gün hastane bölgesini daha yakından tanımak amacıyla gezimizi sürdürüyoruz. Bakıyoruz; binalar hava saldırılarına karşı dayanıklı olacak biçimde yapılmış. Çevrede bir çok barınak hazır halde bekliyor. Yine gerektiğinde hastaları nakletmek üzere yerin altına ikinci bir koğuş yapılmış. Döne döne hasta kadar, tıbbi araç-gereç ile ilaçların korunmasının önemli olduğunu vurguluyorlar.

Ayrılmadan önce doktorlara bir istemleri olup olmadığını soruyoruz. Verdikleri karşılık özetle şöyle oluyor:

—Her türden tıbbi malzeme ve ilaca muhtacız. Tıbbi aletlerden seyyar olarak kullanılabilecekler bizim yönümüzden daha önem taşıyor. Röntgen makinamız var, film çekiyoruz ama film bulmakta güçlük çekiyoruz. Ameliyat malzemeleri, yaralıları iyileştirmede kullanılacak araç-gereç ve ilaç sıkıntısı çok. Az veya çok denmeden bu konuda bize yardımcı olunursa seviniriz. Her yerde kolay bulunabilecek tıbbi cihazlar, ilaçlar burada yok. Basit gibi görünen bir çok şey, burada insan hayatını kurtarıyor.

Yine bu arada çevrede kayalıklardaki beyazlıkları da gösteriyor ve bunların füze veya bomba izleri olduğunu ekliyorlar.

Hastane bölgesindeki gezimizi bitirdikten sonra bombalanan yerleşim birimlerinden birine gidiyoruz. Çevrede çok sayıda çukur ile kayalardaki büyüklü-küçüklü beyazımsı yamalara bakıyoruz. Bunlar füze veya topların bıraktığı izler. İki saatte, eni ve genişliği birkaç yüz metreyi ancak bulabilen alana 600 civarında gaz mermisi düşmüş.

c) "Dengê Şoreşa Kurdistan"

Gezdiğimiz Üçüncü Birim Oluyor:

Hastaneden sonra sıra radyoda, yani "Dengê Şoreşa Kurdistan" da. Radyo sorumlusu çeşitli bilgiler veriyor.

Sorumlu mühendis, öncelikle radyonun mücadelede taşıdığı önem üzerinde duruyor. Onu "devrimin sesini kitlelere en yaygın ve kısa sürede ulaştırın araç" diye nitelendirerek açıklamalarına devam ediyor.

Başlangıçta, yani radyo yayına girdiği zaman sadece 10 kişilik bir kadroya sahiplermiş. Bugün çok daha geniş olanaklara sahipler. Radyo programları Kürtçenin Kurmanci ve Sorani lehçeleri ile Arapça olarak yapılıyor. Çeşitli yorumlar, askeri eylemler ve haberler her gün programda yer alıyor. Bunun dışında haftada bir yayınlanan konular da mevcut. Kültürel konular, şehitlerin yaşamı ve mücadelesi ile ilgili bilgiler, tarihte ve günümüzde çeşitli ülkelerde yürütülen sendikal mücadele vb. konular değişik günlerde yayınlanıyor.

"Radyo yazıları gazetelerden farklı olmalı ve daha sade bir dille yazılmalı. Programlarda dikkatleri düşman tehlikesine, onu teşhira önem veriyoruz. Halkımızın gönlünde hakettikleri yere uygun olarak şehitlerimizi yüceltiyoruz. Peşmergenin sürdürdüğü silahlı direnişin nedenlerini, devrimin amaçlarını açık-

Sürgünler üzerinde özel bir önemle duruyoruz. Uluslararası önemi olan günlerle ilgili yayın yapmanın da büyük önemi var. Yayınlarımızda Arap halkına, orduya sesleniyoruz.

Programların içeriği gibi biçim yönünden de nitelikli, dikkat çekici olması gerekir. Örneğin herhangi bir programa uygun düşmeyen bir fon müziği koydunuz mu, programın değeri önemli ölçüde azalır.

Önemini bildiğinden düşman radyoyu bozmak için yoğun çaba harcıyor ve parazit yayınlarla zaman zaman onu dinlenemez hale getiriyor. Ama bu bir mücadeledir. Her engelleyici yönleme, biz yeni bir yöntemle karşı koyuyoruz."

YNK'nın merkez üssünde işimiz bittikten sonra o bölgeye yakın yerde üslenmiş olan bir başka dost örgütü ziyaret etmek üzere yola çıkıyoruz.

Biraz yol aldıktan sonra bir heykelle karşılaşırız. Kürdistan'ın ıssız bir köşesinde bir heykel görmek ister istemez normalinden fazla ilgimizi çekiyor. Doğruca ona sokuluyoruz. Yanımızdaki peşmerge bunun bir peşmerge heykeli olduğunu söylüyor. "Peşmergenin ilk yola çıkışını simgeliyor" diyor.

Kim yaptı? diye soruyoruz.

-Bir arkadaşımız, karşılığını veriyor. Sonra "daha başka eserleri de var" diye eklemede bulunuyor.

Saddam diktatörlüğünün kullandığı zehirli gazlar sonucu onlarca insan hayatını yitirdi

lıyor, yardım istiyoruz. Köy şuralarının toplumsal hayatta oynadıkları rol büyüktür. Onların çalışmalarına değinerek, önemini dile getirerek, peşmerge ve halktan kendilerine yardımcı olmaları için çağrıda bulunuyoruz. Radyo çalışmalarında arşiv önemlidir. Biz de bu konuya titizlikle eğilmekteyiz. Bazı radyo programlarını kasete almak suretiyle, halka ve peşmergeye dağıtıyoruz.

Yazarlar, değişik konularda makaleler yazıyorlar ve biz de onları yayınlıyoruz."

Daha ileride yeni bir köy karşımıza çıkıyor. Yine evlerinin bazıları yerle bir edilmiş ve yine bomboş. Yanımızdaki peşmerge bombalama anında beş kişinin yaşamını yitirdiğini söylüyor. Bunu fazla garipsemiyoruz. Hem beş ölü küçük bir rakam!

Biz yol aldıkça vadi giderek derinleşiyor, iki yanlı yamaçlar daha bir dikleşiyor. Derken bir anda yine karşımıza insanlar çıkıyorlar. İnsanlar! kayalıklara sokulmuş, ağaçların kovuklarına sığınmış, hayvanlarla içiçe yaşayan insanlarımız. Yanların-

dan geçerken oyunlarını bırakıp bize bakıyor; okul-öğretmen bilmeyen, ama çeşit çeşit silahı, zehirli gazı iyi tanıyan çocuklar.

Bir kaç gün sonra yeniden YNK'nın yanına döndüğümüzde bu "malbend" diye tabir edilen bölgelerden birine gitmeyi düşünüyoruz. Merkez üssünden ayrılıp ziyaret edeceğimiz bölge merkezine doğru giderken yol boyunca daha önce gördüklerimizden farklı bir manzara ile karşılaşmıyoruz. Terkedilmiş köyler, yıkık evler, virane olmaya yüz tutmuş bağlar-bahçeler ve sürülmeden bekleyen tarlalar. Sömürgeci rejim halkımıza ait zenginlikleri tahrip etmek için elinden geleni ardına koymuyor. Oysa halkımız bu servetleri, bu maddi zenginlikleri yaratmak, toprağı verimli hale getirmek için çağlar boyu uğraş vermiş, göz nuru döküp el emeği sarfetmiş.

Yol çevresinde taraçalanmış toprağa baktıkça insan halkımızın bu alanda sarfettiği çabayı daha iyi görebiliyor. Esasında taraçalama usulü ile toprağı işleyip verimli hale getirmek binlerce yıllık geçmişi olan bir yöntemdir. Ülkemiz Kürdistan ise tarihte ilk kez bu yolla toprağın işlendiği coğrafi alan üzerinde bulunuyor. Bu bakımdan halkımız bu konuda zengin bir deney ve bilgi birikimine sahiptir. Ama şimdi toprağa can veren eller koparılıp uzaklaştırıldığından toprak giderek bozulup verimsizleşiyor.

Malbend merkezine ulaştıktan sonra gerekli bilgileri sorumlulardan birinden alıyoruz.

YNK'ya bağlı dört malbend şu anda mevcut. Her bölge (malbend) ise dört ana bölümden oluşmaktadır:

- Politik.
- askeri.
- Toplumsal (komelayeti).
- Mali.

Politik Bölüm

Bu bölümün görevi, isminden de anlaşılacağı gibi politik çalışmaları yürütmektir. Bir bütün olarak örgüt politikasını, dünyadaki çeşitli gelişmeleri peşmerge güçlerine ve halka anlatır, onları bilgilendirir. Her askeri birimde askeri kadroların yanısıra bir de politik sorumlu var.

Askeri Bölüm

Her türlü askeri çalışmadan sorumlu bölümdür. Her bölgenin askeri bölümüne bağlı tipler (birlik) mevcut. Örneğin, bizim ziyaret ettiğimiz 2. bölgede 17 tip (birlik) vardı. Her tipin başında bir sertip (askeri komutan) bulunuyor.

Yürütülen savaş esas olarak par-

tizan savaşıdır. Bazan büyük güçlerle saldırıp belli bölgeleri kurtarıyorlar. Eğer kurtarılan bölgeyi elde tutup korumanın koşulları varsa kalıyor, yoksa geri çekiliyorlar. Bazı bölgelerde ise cephe savaşlarında olduğu gibi düşman birlikleriyle peşmerge güçleri karşılıklı mevzilenmiş halde bulunuyorlar.

Toplumsal Bölüm (Komelayeti)

Cephe gerisinde halkın yüzyüze bulunduğu çeşitli sorunları çözmek için çaba harcar. Eğitim, sağlık, yol yapımı, adli işler, evlenme-boşanma vb.

Sağlık çalışmalarına daha önce değinildiği için burada üzerinde ayrıca durmaya gerek görmüyoruz. Eğitim alanında ise büyük güçlükler var. Okul yaşına gelmiş çocukların ezici çoğunluğu okuma-yazmayı öğrenme olanaklarından bile yoksunlar. Daha önceleri YNK'nın denetiminde 150 kadar okul varmış. Ancak sömürgeci rejimin ayırım gözetmeksizin sivil hedeflere yönelttiği saldırılar yüzünden şimdi bunların ancak 30 tanesinde eğitim yapılabiliyor.

YNK'ya bağlı her malbent'de birer ve bir de Yüksek Devrim Mahkemesi olmak üzere halihazırda 5 mahkeme var. Y.Devrim Mahkemesi bir yandan devrime karşı işlenmiş ağır suçları, bir yandan da üst mahkeme olarak görev yapar. Yani malbent mahkemelerinde çözüme kavuşturulamamış davaları ele alır. Yüksek Devrim Mahkemesi bir politbüro üyesinin başkanlığında üç kişiden oluşmaktadır. Yetkileri arasında idam kararları vermek de vardır. İster malbent mahkemelerince, isterse Y. Devrim Mahkemelerince verilmiş olsun idam kararlarının uygulanabilmesi için ayrıca politbüro tarafından onaylanması zorunludur.

Mali Bölüm

Görev alanlarında, örgütün gelir-gider işlerinden sorumludur. En önemli gelir kaynakları ise şöyle; kurtarılmış bölgelerde toplanan gelir vergisi, aidatlar, bağışlar, askeri eylemler sırasında ele geçirilen eşya, para vs. Gümrük vergileri doğrudan Politbüro'nun denetimindedir.

Peşmerge Yaşamı

Peşmerge için yaşamın ne olduğunu isim olarak kullanılan bu kelimenin kendisi de yeterince açıklığa kavuşturuyor. Peşmerge, ölüm yaklaştığı zaman onu ilk karşılayan, ölümle yüzyüze olan demektir. Bu ise Kürdistan'da soyut bir slogan de-

ğil, bir gerçeğin, bir yaşam biçiminin en özlü bir biçimde ifade edilmesidir.

Peşmerge elinde silahı, Kürdistan dağlarında, vadilerinde düşmanı karşılayan kişidir. Bu karşılama bazen saldırı, bazen de saldırıya karşı koyma, bazen bir tuzaktan kurtulma, bazen tuzak kurmadır. Hangi biçimi söz konusu olursa olsun peşmerge ölümden uzakta sayılmaz. Onunla yüzyüze burun buruna bir yaşamdır peşmergeninki.

Bu bakımdan peşmerge her an uyanık ve atak olmak zorundadır. Savaş: her yönüyle iyi öğrenmeli, düşmanı iyi tanımalıdır o. Gözleri iyi görmeli, burnu hassas, sezgileri güçlü olmalıdır. Kısacası tüm duyu organları uyum içerisinde ve dakik olarak çalışmalıdır peşmergenin. Çünkü bir anlık dalgınlığın, bir saniyelik bir gecikmenin bedeli, dünyanın başka yerlerine göre çok daha pahalıdır buralarda.

Peşmergenin silahı iyi tanınması gerekir. Bu, bir yandan onu düşmana karşı en etkili biçimde kullanmak, bir yandan da ondan korunmak için gereklidir. Silahın sökülüp takılması, bakımı, ateş gücü, mesafesi, tahrip yeteneği ve benzeri bilgilerin tümünün ayrı ayrı önemi var.

Ama savaş silahı tanımak, onu kullanmak ve ondan korunmakla da sınırlı değil elbet. Bu işin sadece bir yanındır. Cephe ve cephe gerisi bir bütününü oluşturur. Peşmergenin görevleri de buna paralel olarak silah kullanma çerçevesini aşar. Sivil yaşamı düzenlemede peşmergeye büyük görevler düşüyor. Peşmerge üretime katılmalı, halkın ihtiyaçlarının giderilmesi için çaba harcamalıdır.

Peşmerge ve ailesinin yaşamı güçlükler içerisinde geçiyor. Bu da koşullara çabuk uyum sağlamayı, pratik olmayı gerektiriyor. Genel olarak halkımızın yaşamında olduğu gibi, peşmerge yaşamında da esas olan sadeliktir. Bu yaşamda lükse, gerekli olmayan davranışlara yer yok.

Peşmerge, görevini istekle yerine getirir. Burada gönüllülük esastır. O, her hangi bir zorlamanın, bağlayıcı bir kararın sonucu olarak mücadeleye katılmış değil. Peşmergelik, inançlılığın, yurtseverliğin bir ürünüdür.

Peşmerge, halkla bütünleşmiş, ondan bir parçadır. O halka karşı saygısızlık etmemeye özen gösterir. Halka zarar verecek, onu mücadeleden soğutacak davranışlardan sakınmak peşmerge açısından uyulması kaçınılmaz kurallardan bi-

(Devamı 15. sayfada)

Diyarbakır Askeri Cezaevi'ndeki Açlık Grevi Sona Erdi:

DİRENEREK KAZANDILAR

12 Eylül 1980'den buyana toplumu ve kamuoyunu çok yakından ilgilendiren konuların başında işkence ve cezaevlerindeki kötü koşullar

litik tutuklu Diyarbakır Özel Askeri Cezaevi'ndeki kötü koşulları, işkenceyi ve yakınlarıyla görüşmelerde Kürtçe konuşulmasının engellenme-

Sivil ve daha diğer birçok cezaevinde de güçlü bir destek gördü, burarlarda direnişi destekleyici açlık grevleri başlatıldı. Diyarbakır Özel Askeri Cezaevi'ndeki açlık grevinin devam ettiği 21 Şubat günü birçok kişinin sağlık durumları kötüleşti, M. Emin Yavuz adlı yurtsever bir tutuklu yaşamını yitirdi.

Tutuklu aileleri de cezaevlerindeki yakınlarının istemlerinin kabul edilmesi için 7. Kolordu Komutanlığına bir dilekçe verdiler. Daha sonra ANAP Diyarbakır İl Binası'na yürüyüş düzenlediler. Yaptıkları açıklamada yakınlarının istemlerinin kabul edilmesi için SHP Diyarbakır İl Binası'nda süresiz açlık grevi başlattıklarını duyurdular. Tutuklu ailelerinden Sakine Can şöyle diyor: "Çocuklarımızı ölüme terketmememiz gerekir. Baş vurmadığımız yer kalmadı. Cezaevi müdürü bizi kabul etmiyor. Çocuklarımızı göremiyoruz. Kadınların dil sorunu var... Baskılar devam ederse, biz de açlık grevine başlayacağız."

SHP, direnişi başlatan tutuklu ve hükümlülerle görüşmek için Diyar-

“GÖRÜŞ GÜNÜ”-Arif Sevinç

ve insanlık dışı muameleler geliyor. Bu duruma son verilmesi ve koşulların düzeltilmesi için gerek cezaevlerinde, gerekse dışarda birçok eylemler gerçekleştirildi: Açlık grevleri, boykot, direniş, imza kampanyaları, çağrılar... Bu eylemlerde birçok kişi yaşamını yitirdi. Birçoğu tedavisi güç, hatta mümkün olmayan hastalıklara yakalanarak, ya da işkence edilerek sakat bırakıldı.. Toplumun değişik kesimlerinden gelen bu güçlü tepkilere rağmen, Türkiye ve T. Kürdistanı'nda işkence ve insanlık dışı muamele, cezaevlerindeki kötü koşullar tüm hızıyla devam etti ve devam ettirilmesine hala büyük bir özen gösteriliyor. Bu konudaki şikayetler, istemler ve endişeler Uluslararası Af Örgütü, Avrupa İnsan Haklarını Koruma Komisyonu ve daha birçok örgüt ve devlet tarafından da dile getirildi. Türkiye'nin de, işkenceyi suç sayan ve yasaklayan uluslararası bir antlaşmanın altında imzasının olması, halkın güçlü tepkisi ve bu konudaki duyarlılığına rağmen, yetkililer, halen yalana ve baskıya başvuruyorlar. Bu tutum ve uygulamalar devam ettirildiği müddetçe benzer eylemlerin sürmesi ve direnişlerde daha birçok ilerici, yurtsever, demokrat insanın ölmesi, sakatlanması kaçınılmazdır..

8 Şubat 1988 günü Diyarbakır yeni bir direnişe sahne oldu. 2000 po-

sini protesto etmek için açlık grevi başlattılar. Bu direniş hareketi bir anda Metris, Mersin, Malatya E tipi, Sağmalcılar, Erzurum, Diyarbakır

Kürtçe Konuşma Yasağı Nedeniyle:

TÜRK HÜKÜMETİ PROTESTO EDİLDİ

Diyarbakır zindanlarında gerçekleştirilen son açlık grevi, Kürt sorununun çeşitli çevrelerde yeniden tartışılmasına ve faşist rejime yönelik protestolara neden oldu. KOMKAR-Danimarka'nın girişimiyle, Danimarka Halk Partisi Genel Başkanıyla, aynı partinin 4 milletvekili ve Sosyal Demokrat Parti'den 3 milletvekili, Turgut Özal ile Akbulut'a konuyla ilgili protesto mektupları gönderdiler. Bunların yanı sıra, uluslararası üne sahip Danimarkalı dilbilimcilerden Prof. Robert Phillipson* ile Tove Skutnabb-Kangas,* öteki çalışmalara ek olarak "Dilbilimsel İnsan Hakları Çalışma Grubu" adına Başbakan Özal'a bir de protesto telgrafı çektiler. Telgrafta şöyle deniliyor:

"Her kişinin ülkesinde özel ve resmi yaşamında kendi anadilini konuşması, dilbilimsel insan hakkıdır. UNESCO, "Dilbilimsel İnsan Hakları Bildirgesi" hazırlıyor, ve Brezilya Racife'de 7-9 Ekim 1987 tarihlerinde yapılan UNESCO/AİMAV Sempozyumuna sunulmuş olan ilk taslak öneride de bu hak vurgulanıyor. Kürt halkının varlığını inkar etmek, evde veya hapishanede birbirleriyle konuştukları gözardı edilerek, Kürtlerin, arkadaşları ve aileleriyle anadilleri olan Kürtçeyi konuşmalarını yasaklamak insan haklarını çiğnemektir.

Bizler, dilbilimsel insan hakları üzerinde çalışan ve buna ilişkin evrensel bir deklarasyon hazırlayan Afrika, Avusturalya, Brezilya, Kanada, Danimarka, Finlandiya, İngiltere, Hindistan, Sovyetler Birliği, ABD ve Yugoslavya'dan seçkin insanların oluşturduğu uluslararası bir çalışma grubunun koordinatörleriyiz. Bunlardan, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda yaşayan bizlere göre, Türkiye, insan haklarını esaslı biçimde ve sistematik olarak çiğnediğçe, bizim topluluğumuza giremez. DİLBİLİMSEL İNSAN HAKLARI ÇALIŞMA GRUBU adına Kürt tutuklular ve onların ailelerine yönelik tehditleri protesto ediyoruz. Temel insan haklarının çiğnenişine Türk hükümeti tarafından en kısa sürede son verileceğini umarız."

* Prof. Robert Phillipson ile Tove Skutnabb-Kangas kendi dallarında faaliyet gösteren birçok ulusal ve uluslararası kuruluşun aktif üyesi veya yöneticisi durumundadırlar.

bakır'a bir heyet gönderdi. Ancak, heyetin tutuklularla görüşmesi cezaevi yetkililerince engellendi. Heyete bulunan Mardin Milletvekili Adnan Ekmen ve Kars Milletvekili Mahmut Alniak, SHP Diyarbakır il binasında tutuklu aile ve yakınlarının başlattıkları açlık grevine kendileri de katıldılar. Tutuklu ve hükümlülerin istemlerini desteklediklerini, bu istemlerin kabul edilmemesi halinde açlık grevini sürdürmelerini belirttiler.

Politik tutukluların bu kararlı direnişi, gerek iç gerekse dış kamuoyunda da çok büyük yankı yaptı. Aralarında SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, İnsan Hakları Derneği Ankara Şube Başkanı Muzaffer Erdost ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı Teoman Evren basın toplantısı düzenlediler.

KOMKAR, 15.2.1988 tarihinde "**Diyarbakır Zindanında Açlık Grevi**" başlıklı bir bildiri yayımlayarak, direnişin desteklenmesi çağrısında bulundu.

Bu gelişmeler karşısında Özal hükümeti oldukça paniğe kapıldı. Direnişçilerin istemlerini kabullendiğini açıkladı. Ve cezaevlerindeki koşulların derhal iyileştirilmesine dair talimat verdiğini belirtti. Savunma Bakanı'na göre:

— **Mahkûmlar Türkçe bilmeyen aileleriyle görüşebilecekler;**

— **Tek tip elbise giyme zorunluluğu kaldırıldı;**

— **Cezaevine mahkûmların aileleriyle görüşebilmesi için telefon konulacak;**

— **Görüşmeler yarım saatten bir saate çıkarıldı... vb.**

Özal hükümetinin bu açıklaması onun eski politikasını tümüyle yalınlar, yeni alınan kararların cezaevlerinde tümüyle ve kalıcı bir şekilde uygulanacağı da kuşku götürür. Çünkü daha önce de cezaevlerinde şu anda tutuklu ve hükümlülerin yakındıkları "**kötü koşulların sözkonusu olmadığı**" şeklinde defalarca resmi açıklamalar yapılmıştı.. Hükümetin bu açıklamasıyla politik tutuklu ve hükümlüler amaçlarına ulaştıkları için, başlattıkları açlık grevine son verdiler.

Açlık Greviyle Dayanışma

Diyarbakır'daki açlık grevinin başına yansımından sonra KOMKAR, Almanca ve Türkçe bir bildiri yayınladı. "**Diyarbakır Zindanında Açlık Grevi**" başlıklı bildiri bir taraftan yoğun bir şekilde dağıtılırken, diğer taraftan da ek bir mektupla 150

dolayında demokratik örgüt yöneticisine, siyasi partilere, insan hakları savunucularına, tanınmış kişilere gönderildi. Onlardan, Diyarbakır'daki açlık greviyle dayanışma içine girmeleri talep edildi.

Diğer yandan bildiri, TBMM Başkanlığı'na, bazı milletvekillerine, SHP Genel Başkanlığı'na, İnsan Hakları Derneği'ne de gönderildi.

KOMKAR'ın bildirisi, gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında büyük yankı uyandırdı. Tercüman Gazetesi, "**SHP'de KOMKAR gölgesi**" başlığı atarak şunları yazdı: "**KOMKAR'ın dayanışma çağrısının ikinci**

Zindana Diyarbekrê ...

(Destpêk rûpel 16. da)

bingehi nayên ci. Dengê zindana Diyarbekrê cardin nişanê me da ku, di zindanan da roj bî roj pêlhê xezebê lî ser girtiya bilind dibin û qam nadin.

Îro wek duhê eşkere diyar dike ku, xebata "**Azadi ji bo girtiyên siyasi û rakirina cezayên dardakirine**" divê bê dayin. Helbet destxistina wi ji bî girêdayî hukmeke demoqrati ye. Lê mirov dikare hin sengerên pêş destbixe. Lazîme hemû hêzên pêşverû, demoqrata û şoreşger diji zordesti û qetliaman derkevin. Bî çalaki hêzên xwe bîkin yek û kar bîkin.

KOMKAR Kareki Hêja Pêkani

Lî ser greva xwebirçikirinê lî Diyarbekir, KOMKAR ji wezifên ser şanê xwe bî camêri ani cih. Belavokek derxist û belav kir. Gelek rêxistinên agahdar kir û ji bo piştgiriye dan û standin pêkani. Dî gel belavokê nemekek ji bo rêxistinên demoqratik, parti, kesên nav û deng ra rêkir. Ji wan daxwaz kir ku, alikariya xwe bî girtiyên Kurd ve nişan bîdin.

Piştî nama KOMKARê, endamê Partiya Keskan Ellen Olms, ji serokê parlamenê Tirkîyê û serokwezîrê Tirkîyê ra telgrafek şand. Disa Partiya Keskan yê Badenwürttemberg, daxuyaniyek derxist û eşkere kir ku piştgiriya vê grevê dîkin.

Bî alikariya KOMKAR-Danimarka, Serokê Partiya Gel a Danimarka û 4 parlamenê vê partiyê û disa 3 parlamenê Partiya Sosyal Demoqrata ji serokê parlamen û serokwezîrê Tirkîyê ra telgrafek protestoyê rêkirin. Dî gel van du ulimdarên Danimarka **Robert Phillipson** û **Tove Skutnabb-Kangass**, ji serokwezîrê Tirkîyê ra telgrafek şandin.

gününde SHP milletvekilleri açlık grevine başladı."

Badenwürttemberg Yeşiller Grubu, bir basın açıklaması çıkardılar. Açıklamada şöyle deniyor: "**Hapishane koşullarını ve yakınlarıyla Kürtçe konuşma yaşağını protesto etmek için başlatılan bu eylemi Yeşiller olarak destekliyoruz. Türk hükümetinden insan haklarına saygılı olmasını, ve ölüm cezalarının kaldırılmasını talep ediyoruz.**"

Yine Yeşillerin Federal Parlamento Üyesi Ellen Olms, meclis başkanıyla başbakana telgraf çekerek, tutukluların istemlerinin kabul edilmesini talep etti.

RHEINHAUSEN'DE...

(Baştarafı 6. sayfada)

Kömür Sanayinin üst düzey yöneticileri, Başbakan Helmut Kohl başkanlığında bir toplantı yaptılar.

Ruhr Konferansı diye adlandırılan bu toplantıda, NRW (Kuzey Ren Vestfalya) da yeni işyeri yaratılması için toplam bir milyar mark yardım yapılması kararı çıktı. Bunun 100 milyon mark Ortak Pazar, 500 milyon mark federal hükümet ve 400 milyon mark ise Kuzey Ren Vestfalya Eyalet hükümeti tarafından karşılanacak.

Ruhr bölgesine taze kan verilmesi için olumlu bir gelişme kaydedildi. Şimdi gözler öngörülen paralarla yeni işyerleri yaratılıp yaratılmayacağına çevrildi. Bonn'da alınan karar ve başlatılan olumlu diyalog, Rheinhausen'da heran için işyerini kaybetme endişesini taşıyan çelik işçileri ve ailelerinin tedirginliklerini gidermeyeceği de bir gerçektir. Bu mücadelenin daha bir süre devam edeceği kesin. Emekçiler bu savaşta kararlılar...

Yaşamlarını Kürt Halkının Kurtuluş Mücadelesine Adanmış Bir Çift:

ALİŞÊR ve EŞİ ZARİFE

50. yılında yakın tarihimizin önemli olaylarından biri olan Dersim direnişi kamuoyunda değişik yönleriyle tartışılıyor. Bu amaçla toplantılar, seminerler düzenleniyor, ilerici yayın organları konuya yer ayırıyorlar; insanlar evlerde, iş yerlerinde, kahvehanelerde şu veya bu ölçüde ondan bahsediyorlar. Bu arada doğal olarak direniş öncesinde ve direniş döneminde rol üstlenmiş kişilerin yaşamları, çalışmaları üzerinde de tartışmalar yapılıyor. Elbet bu da önemlidir. Sömürgeci düşmanın yıllarca süren yalana dayalı propagandası yüzünden insanlarımızın bir çoğu tarihimizin pek çok olayı ve onda görev omuzlamış kişiler hakkında yetersiz ve yanlış bilgiye sahipler. Bu da kuşkusuz Kürt halkının kurtuluş mücadelesi bakımından önemli bir eksikliği ifade ediyor. Oysa geleceğin özgür toplumunu yaratabilmek için tarihi iyi bilmenin, olayları sağlıklı tahlil etmenin önemi büyüktür. Direniş hareketlerine katılmış, şu veya bu ölçüde ona katkıda bulunmuş insanlar, halkımızın yarattığı değerlerdir. Onların tanınıp bilinmesini sağlamak ve geleceğe daha sağlıklı bilgiler devretmek günümüz kuşağı için bir görevdir.

Bu düşünceden hareketle bu sayımızda büyük Kürt yurtseveri **Alişêr** ile eşi **Zarife**'nin yaşamları üzerinde kısaca durmak istiyoruz.

Alişêr'in doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yok. Baytar Nuri, **Kürdistan Tarihinde Dersim** adlı eserinde onun, öldüğü zaman 75 yaşında olduğunu yazıyor. Böyle olunca da doğum tarihinin, 1862 olduğu ortaya çıkıyor.

Alişêr'in yaşadığı dönem bir yandan emperyalist sömürgeciliğin zirveye tırmandığı, bir yandan da buna karşı uyanışın ve ulusal kurtuluş hareketlerinin giderek güçlendiği dönemdir. Yine aynı yıllarda, bir halklar hapisanesi olan 600 yıllık "*Hasta adam*" Osmanlı İmparatorluğu da çökmekte ve bu devlet tarafından baskı altında tutulmakta olan halklar özgürlüklerini elde edebilmek için mücadele vermektedirler.

Elbet tüm bu gelişmelerden ezilip sömürülen Kürt halkının, Kürdistanlı aydın ve yurtsever insanların etkilenmemesi düşünülemezdi. Tersine yurtseverlik duyguları, özellikle de Kürt aydın ve gençliği arasında hızla gelişiyor, halkımızın kurtuluşuna duyulan özlem günden güne gelişip güçleniyordu.

İşte Alişêr de o dönemin aydınlarından biri olarak tüm bu gelişmelerden etkilenmişti. Ama o, yalnız başına yurtsever duygular beslemenin yeterli olmadığını, düşüncüyü eyleme dönüştürmek gerektiğinin de bilincindeydi. Bu bakımdan Alişêr, bulunduğu yörede düşünceleri doğrultusunda yoğun bir propaganda ve örgütlenme faaliyetlerine girişti. Köyleri dolaşıp kitleleri bilinçlendirme çalışmaları yapıyor, aşiretler arası sürtüşmeleri, buna benzer öteki çelişkileri sona erdirmek, birlik sağlamak amacıyla faaliyet yürütüyordu.

Birinci Dünya Savaşı patlak verip de Çarlık orduları Kürdistan'a girince, Alişêr fırsattan yararlanarak becerebildiği ölçüde Osmanlı yönetimini sona erdirmeye ve onun yerine Kürtlerden yönetimler oluşturmaya çalıştı. Örneğin, Rus ordusu Erzincan'ı işgal ederken Alişêr Dersim'in Ovacık kazası üzerine yürüyor, oradaki Osmanlı yönetimini lağvedip yerine yeni yönetim atıyordu.

Ekim Devrimi patlak verip de Rus orduları geri çekilince, Alişêr ve öteki arkadaşları bağımsız bir Kürdistan kurmak amacıyla çabalarına devam ettiler. Bir yandan Koçkiri ve Dersim yöresinde bu yönde çalışma yürütülürken, bir yandan da Kürdistan'ın diğer bölgelerinde ve başkent İstanbul'da olup bitenleri dikkatle izliyor, oralandaki Kürt yurtseverleriyle dayanışma içerisinde olmaya çalışıyorlardı.

Örneğin Alişêr, 1919 yılında İstanbul'da faaliyet gösteren "**Kürdistan Teali Cemiyeti**"ne bağlılığını bildirerek, bulunduğu bölgede onun şubelerini açmak için uğraşıyordu. Hatta İmranlı'da bu doğrultuda faaliyet gösteren derneğin sekreterliği görevini üstlenmişti.

Alişêr, aynı amaçla Dersim'i ziyaret ediyor ve Sevr Antlaşması ile hüküm altına alınan bağımsız bir Kürdistan'ın kurulması için çalışmalarına devam ediyordu. Bu arada çeşitli yol ve yöntemlerle Ankara'da işbaşında bulunan M. Kemal yönetimini de, bu anlaşmanın hükümlerine uymaya zorluyordu.

Kürt halkı, 1920 yılında Koçkiri bölgesinde silahlı mücadeleye girişirken, Ali-

Alişêr ile Zarife'ye ait yukarıdaki poster elimizde bulunan gerçek bir fotoğraftan alınmadır. İsteyenler, KOMKAR veya bağlı derneklerinden temin edebilirler.

şêr'i yine sazıyla, sözüyle ve silahıyla önsaflarda görüyoruz:

**Koçkiri başladı harba
Sesi gitti şarka garba
Bir ordu asker geldi
Dayanamadı bu darba**

**Kürdistan'ın orduları
Kahrettiler barbarları
Vatan için öleceğiz
İstemeyiz moğolları**

Ne var ki halkımızın gösterdiği fedakarlığa, yiğitçe mücadeleye rağmen çeşitli ve dış nedenlerle Koçkiri direnişi yenilgiye uğradı. Bu sonuca gelinmesinde, bazı aşiret ileri gelenlerinin Mustafa Kemal yönetiminin vaatlerine kanmalarının ve direnişçilere omuz vermemelelerinin belirleyici payı vardı. Alişêr bunu şu dizelerle dile getiriyor:

**Yemin edenler elmaya
Zülfikar-ı murtezaya
Geriden teller çektiler
Biz uymayız eşkiyaya.**

...
**Övaciğin aşireti
Zapteyledi memleketi
Geriden imdat gelmedi
Hozat çekmedi gayreti.**

**Dilo yaman yaman yaman
Çiya girto berf û duman
Mera bîşin Şahu merdan
Ev dermanê hemu derdan**

Koçkiri yenilgisinden sonra Alişêr için o bölgede kalmanın koşulları artık yoktu. Bunun üzerine o da öteki bir çok direnişçi gibi Türk yönetiminin elinin ulaşmadığı Dersim'e gitti. Elbet Alişêr'in orada boş durması beklenemezdi. O, Dersim'e varır varmaz politik çalışmalarına devam etti. Yine aşiretler arasında dolaşıyor; konuşmalarıyla, türkülerıyla kitleleri bilinçlendirme çalışmaları yapıyordu. Olanakları ölçüsünde, Dersim'i içten içe kemiren aşiret çatışmalarını, kan davalarını sona erdirmek için de yoğun çaba harcıyordu. Kürt halkının enerjisinin sömürgeci düşmana karşı kullanılmasını sağlama yönünde uğraş veriyordu.

Onun Dersim'de bulunduğu yıllarda Türk hükümeti, Kürdistan'ın bu bölgesinde hakimiyet kurmak ve yurtsever mücadeleyi dağıtmak için tüm olanaklarını seferber etmişti. O, aydın bir insan olarak düşmanın planlarının iç yüzünü açığa çıkarıyor, halkı uyarıyordu.

Alişêr, Dersim'e büyük umut bağlamıştı. Kürdistan'ın bu yöresindeki yurtsever potansiyelin halkımızın kurtuluş mücadelesine büyük katkısı olacağı inancına sahipti. Türkülerinde, sohbetlerinde Dersim'den övgüyle söz ediyor, duygularını çok açık ve coşkulu bir biçimde dile getiriyordu.

**Gönül gel gezelim Dersim Dağı
Ne hoş memleketir Eli Dersimin,
Seyran eyleyelim Sultan Bağı
Ne hoş çiçeği var güllü Dersimin.**

**Aslanlar yurdudur tilkiler girmez
Gerçekler sırdır akullar ermez
Kürdistan gülüdür zalimler dermez
Onlara bağlıdır yolu Dersim'in**

(Devamu 15. sayfada)

'88 Newrozlarında—Dı Newrozên Îsal Da

**Sovyetler Birliği'nden
Konuk Sanatçı**

**Jı Yekitiya Sovyet
Hozanê Mêvan**

ARAMÊ TİGRAN

Halkımızın geleneksel bayramı Newroz'u kutlamaya hazırlanıyoruz. Halkımız, bu yıl da Newroz'u ağır bir sömürü, baskı, zulüm ve işkence altında karşılıyor. Ama, halkımızın özgür ve demokratik bir toplum kurma yönündeki mücadelesi hergeçen gün gelişiyor, düşman saflarında panik yaratıyor.

KOMKAR, bu yıl da, Batı Berlin ve F. Almanya'nın 4 kentinde Newroz şenlikleri düzenliyor. Böyle bir günde, ülkemizden binlerce kilometre uzakta bulunan bizlere de önemli görevler düşüyor. Kürdistan'ın özgürlüğü ve halkımızın mutluluğu için mücadele yürütenlerle dayanışmada bulunmak; türkülerimizi birlikte söylemek; halaylarımızı birlikte çekmek için KOMKAR'ın düzenlediği Newrozlara katılalım. Gücümüzü dostta ve düşmana gösterelim.

Em isal ji haziri dikan, ku cejna gelê xwe ya kevnesopi NEWROZ piroz bikin. Gelê me isal ji NEWROZê di bin mercên giran da, wek lêdan, teda, zulm, êşkence û hwd. derbaz dika. Lê hember ewqas dijwariyan, tekoşina gelê me bo civateke azad, demoqrataroj bî roj xurttir dibe, tirs û xof dixê dijmin...

KOMKAR, isal ji li Berlina Rojava û 4 bajarên Elmanya Federal da şahiyên NEWROZê pêktine. Dî rojek wusa da wezifeyek mezîna dika ser milên me jî. Jî bo geşkirina tevgera azadiya Kurdistan, jî bo dilgeşiya gelê Kurd, jî bo piştîriya şerkarên azadixwaz werin em di Newrozên da: **keç û xort, kal û pir, jin û mêr, bî hev re govendan bigrin, stranên xwe dengêk bêjin, hêzbûna xwe nişanê dost û dijminê xwe kî!**

Newrozların Yapılacağı Yerler - Cihên Newrozên Îsal

- Westberlin:** 12.3.88, um 18.00 Uhr, Hochschule der Künste, Hardenbergerstr. 33, Şivan, Aram, Emekçi, Koma Aşiti, Folklor, Tiyatro, Dias
- Hamburg:** 19.2.88, um 18.00 Uhr, Curio—Haus, Rotendam Chaussee 13, (S-Bahn Dammtor), Aram, Seydo, Nûzan, Kulilkên Kurdistan, Tiyatro, Folklor, Dias
- Bremen:** 20.3.88, um 14.00 Uhr, Kino, vor dem Steintor 114, Aram, Seydo, Nûzan, Kulilkên Kurdistan, Folklor, Tiyatro, Dias
- Duisburg:** 26.3.88, um 18.00 Uhr, Rhein-Ruhr-Halle, Walter Ratenaustr. 1 B, Aram, Şivan, Emekçi, Baran, Folklor, Tiyatro, Dias
- Nürnberg:** 2.4.88, um 18.00 Uhr, Meister Singer Halle, Münchenerstr. 21, Aram, Şivan, Emekçi, Nûzan, Folklor, Koro, Tiyatro, Dias

WEŞANÊN ROJA NÛ

**Kürdistan
Tarihinde
Dersim**

Dr. Vet. M. Nuri Dersimi

KOMKAR YAYINLARI

WEŞANÊN ROJA NÛ

**melayê
cıziri**

DİWAN

CİGERXWÎN

**TARİXA
KURDİSTAN**

2

ZORBALIKLA ÖZGÜRLÜK

(Baştarafı 10. sayfada)

ridir. Bu nedenle halk peşmergeyi kendinden bir parça olarak görüyor, ona sahip çıkıyor. Peşmergeyi uğurlamak, onu konuk etmek büyük bir zevktir Kürdistan köylüsü için. Esasında konukseverlik halkımızın eski ve iyi geleneklerinden biridir. Peşmergeye gösterilen konukseverlik ise, bir geleneğe uymanın ötesinde mücadeleye bilinçlice sağlanan bir destek, bir dayanışmadır.

Peşmerge, ölüm korkusunu yenmiştir. O ölümü, verdiği mücadelenin, günlük yaşamın doğal bir parçası gibi görüyor. Buna gezimiz sırasında kendimizde şahit olduk. Saddam rejimi tarafından toplama kampı haline getirilmiş fakat savaş nedeniyle şimdi tamamen boşaltılmış olan 50-60 bin nüfuslu Karaze yakınlarında bulunduğumuz sırada, etrafa top mermileri düşerken bakıyorum, peşmergeler çok rahat bir şekilde onları izliyor, yorum yapıyorlar. Aralarında şakalaşma ve gülüşme ise hiç eksik olmuyor. Biraz sonra yola çıkıyoruz. Aracımız, zorunlu olarak topçu atışının yapıldığı bölgeden geçiyor. Bir ara mermilerden biri bir kaç yüz metre sol ilerimden düşüyor. Onun hemen ardından, müthiş bir gürültüyle sarsılır gibi oluyor araba. Dönüp arkamıza bakıyoruz 150 metre kadar geride, yolu toz bulutu kaplamış. Anlaşılan bir-iki saniyelik bir zaman farkı havaya uçmamızı engellemiş. Ama peşmergeler şakalaşmaya, birbirlerine takılmaya devam ediyorlar. Sanki ölümün o kadar yakınlaştığı kişiler kendileri değil.

Ateş sahasının dışına çıktığımızda, o an için arabada bulunan ve uzun süredir partizan savaşında yer alan TKSP'li arkadaşla insanlarda gördüğüm rahatlığı konuşurken, *"Kêkê döndüğün zaman sakın bugün karşılaştığımız topçu atışını büyüterek anlatmayasın. Bazen mermiler öylesine yağıyor ki insan sayamıyor bile. Bu, onların yanında bir şey sayılmaz"* Öteki TKSP'li ise kendisini onaylıyor. Elbet söylenenler gerçek. Kürdistan'da böylesine tekil bir olayın anlatılacak, büyütülecek nesi var? Bu, olsa olsa binlercesinin içerisinde sıradan bir örnek teşkil edebilir.

Kurtuluş Mücadelesinin Özünü iyi Kavramalı, Onunla Dayanışma İçerisinde Olmalıyız

Kürt ulusu, bu gün yeryüzünde ulusal baskı ve zulüm altında yaşayan sayıca dünyanın en kalabalık

ulusudur. Kürdistan'ı bölüşmüş olan sömürgeci devletler, halkımıza en küçük bir ulusal ve demokratik hak tanımak istemiyor, onu kölece koşullar altında yaşamaya mecbur tutuyorlar. Buna karşılık halkımız ülkesinin dört bir yanında özgürlüğü için savaşıyor. Kürt halkı, Ortadoğu bölgesinde en uzun süreli kurtuluş savaşını sürdüren bir halktır. O, yüzyıllardır bu uğurda sayısız kurbanlar verdi, büyük güçlülere katlandı. Ama yılmadı, boyun eğmedi. Bu gün de aynı çabası aralıksız devam ediyor.

Hiç kuşku yok ki düşmanın bugünkü görece üstünlüğü sona erecek, halkımızın kavgası zaferle sonuçlanacaktır.

Kürt halkının özgürlüğe olan tutkusu ve buna kavuşmak için gösterdiği büyük özveri ve istek bu zafere kavuşmanın en büyük güvencesidir.

Oğlunun şehit düştüğü kendisine haber verildiğinde, haberi veren peşmergelere dönerek, **"Şehit düşen oğlumun silahını getirin, küçük oğluma vereyim, o devam etsin"** diyen analar oldukça, bu yüce duygu insanlarımızın yüreğinde yaşadıkça da halkımızın büyük ve kutsal savaş her gün daha ileri mevziler kazanarak başarıya ulaşmaya kadar sürecektir.

Nerede bulunurlarsa bulunsunlar, tüm yurtsever insanlarımıza özveriyle, fedakarlıkla bu kavgaya katkıda bulunmak görevi düşüyor. Bu doğrultuda sarfedilecek hiç bir çaba boşa gitmez. Bunu unutmamalı.

Not: Irak Kürdistanı'na yaptığımız gezi sırasında tüm yurtsever örgütlerin yetkilileriyle görüşüp konuşma olanağını bulabildik. Yakın ilgi ve dayanışmalarını gördük. Bundan büyük sevinç duyduğumuzu belirtmekte yarar görüyoruz. Gezi notlarında ise daha çok YNK'in çalışmalarına ve onun ağırlıkta bulunduğu kurtarılmış bölgelerdeki duruma değindik. Aslında zaman ve öteki koşullar elverişli olsaydı, özgürleştirilmiş alanların tümünü gezip görmeyi, okuyucuya daha geniş bilgi sunmayı isterdik. Özellikle de daha çok çetin mevsim koşulları yüzünden Bahdınan bölgesini gezememiş olmayı kendi yönümüzden bir eksiklik sayıyoruz. "Gelecek sefere" diyerek gezi notlarımızı noktallayalım.

ALİŞÊR ve ZARİFE ... (Baştarafı 13. sayfada)

Alişêr'in, Seit Rıza'nın en yakın arkadaşlarından biri olarak yaptığı çalışmalar halk arasında büyük sempati toplarken, Ankara hükümetinin de şimşeklerini üzerine çekiyordu. Onun politik çalışmaları, görüşleri nedeniyeldir ki Mustafa Kemal yönetimi Koçkiri direnişine katılanları affederken, غيابında idam cezasına çarptırılmış olan Alişêr için böyle bir şey düşünmüyordu. Sömürgeci rejim, onu afftan yararlandırmak şöyle dursun, bir yolunu bulup ortadan kaldırmak için çabalamaktaydı. Ne var ki Dersim halkının Alişêr'i bağrına basması, başta Seit Rıza olmak üzere etkin kişilerin onun güvenliği üzerinde özel bir önemle durmuş olmaları, tüm bu haince planların sonuçsuz kalmasına neden oldu.

Karısı Zarife, Alişêr'in akrabasıdır. O, evlendiği günden öldüğü ana kadar kocasını bir an bile yalnız bırakmamış, hep onunla birlikte olmuştur. Alişêr ile Zarife'nin evliliği, sıradan bir evlilik değildi kuşkusuz. Onlar, her şeyden önce aynı düşünceleri paylaşan, aynı dava uğruna savaşan mücadele arkadaşlarıydılar. Alişêr köy köy dolaşıp aydınlatıcı konuşmalar yaparken, Zarife de onunla birlikteydi. Gittikleri yerlerde çoğunlukla Alişêr erkeklere hitap ediyor, Zarife ise kadınları bir araya getiriyor, onları bilinçlendirmeye çalışıyordu.

1937 yılında Türk ordusuna bağlı askeri birliklerle Dersimliler arasında çatışmalar başlayınca, Alişêr T. jik (Sultan Baba) Dağı eteğindeki mağaralardan birindeydi ve orayı mesken haline getirmişti. Zaman zaman Seit Rıza ile bir araya geliyor, politik ve askeri gelişmeler üzerine konuşmalar yapıyorlardı. Daha sonra ise Seit Rıza, uluslararası planda destek sağlamak ve dış kamuoyuna Dersim'deki gelişmelerle ilgili bilgi vermek üzere yurtdışına çıkmasını istedi. Alişêr bu istemi olumlu karşıladı ve hemen hazırlıklara girişti.

Ne var ki bu işte başarıya ulaşılamadı. Alişêr Dersim'den ayrılmadan, Türk hükümeti ile Rehber Kop (qop)'un kurduğu bir plan sonucu vurularak şehid edildi. Onun vurulduğunu gören yanibaşındaki karısı Zarife, **"Wiy hevalê min dikujin"** diye haykırıp tabancasını çekti ve kocasına kurşun sıkana ateş etti onu yaraladı. Ama aynı anda katilin yanibaşında bulunan arkadaşları, bu kez silahlarını Zarife'ye çevirdiler ve bu yiğit kadını da katlettiler. Daha sonra ise Alişêr ile Zarife'nin başları kesildi, Hozat'taki Kolordu komutanlığına götürülüp devlete teslim edildi.

Böylece ömürlerini Kürdistan'ın kurtuluşu, halkımızın özgürlüğü davasına adanmış olan bu iki kahraman insan çok sevdikleri Dersim'de şehit düştüler. Üzüntü verici olan ise onların, sömürgeci Türk yönetiminin tuzağına düşen Dersimli bazı kişilerce katledilmesiydi.

Alişêr ile Zarife şehit düştüler ama onların düşünceleri çalışmaları halkımızca iyi biliniyor. Halk bugün hâlâ Alişêr'i her yerde saygıyla, sempatiyle anıyor. Onun türkülleri bugün de dillerden düşmüyor. Onların Tujik Dağı eteklerinde barındıkları mağara ise Alişêr Efendi Mağarası diye anılıyor.

Az sayıda türküleştirelmis şiiri dışında, Alişêr'in bugüne kadar yayınlanmış herhangi bir eseri yok. Oysa onu yakından tanıyanlar, çokça yazdığını ifade ediyorlar.

L1 Zindanên Diyarbêkrê da Girtiyên Politik Berxwedan:

SERKETIN JI TEKOŞINÊ DERBAZ DIBE...

Dî mehe Sibatê da 2000 Kurd, dî zindana Diyarbêkrê da grêva xwebirçibûnê çêkirin. Xwestekên girtiyên ev bûn:

— Bî serbestî axiftina zmanê Kurdi;

— Rakirina kincên girtiyên yê mecbûri;

— Hilanina zincirên sewqê;

— Divê ew, wek girtiyên siyasi bîn hesabandin;

— Rakirina qeyd û bendên lî pêşîya parastinê yên girtiyên lî ber mehkemê;

— Ji ortêrakirina êşkence, tera û zulm dî zindanê da û hwd.

Grêva wan ji 9 ê Sibatê hetani 19 ê Sibatê ajot. Wana dî mabeyna deh rojan da zor û zehmetiyên giran ditin. Bî dehan kes, ketine ber sekeratê û yek ji wan şehid bû. Gelek zindanên din ji yên Tirkîyê, piştigirti dane wan û çûne grêva xwebirçibûnê. Piştî cihanina xwestekên girtiyên, greva xwebirçibûnê dawî hat.

Ji ber zulm û zordariya hukma faşî, malbatên girtiyên; jin-mêr, xwişk-bira ji dest bî piştigirtiya vê tevgerê kirin. Lî ber derê hepsê bî sedan kes kiryarê hukma faşî risva kirin. Bî komayî hetani ber avahiyê Partiya Gelêri Sosyal Demokrat (SHP) ê meşîyan. Qederê 50 kesî dî avahiye SHP ê da çûne grêve xwebirçibûnê. Çend roj şûnda lî ber derê hepsa sivîlî ji ev zulm hate protesto kirin. Rojê dawî da du mebûsên SHP yê ji piştigirtiyê dana wan. Mehmet Alınak û Adnan Ekmen dest bî grêva xwebirçibûnê kirin û bersiva xwe waha dan: *"Em piştigirtiya insanetiyê dî-dî. Bona wê yekê, em, tevê grêve xwebirçibûnê dibîn. Me lî ber derê zindanê halê jin-zar, dayik-xwişkên girtiyên bî çavê xwe ditin. Em zanin ku halê wan pîr xirab e."*

Dî gel vê Komela Heqên Mirovtiyê û Komela Arikariya Malbatên

Girtiyên (TAYAD) bî xireti piştî dane berxwedana girtiyên Kurd.

Heta rêbirîna welat, bî destê dewleta kolonyalist-faşî biçe, êşkence, zulm û zordari nasekine. Timî cara ev kiryarên nemirovtî, wê lî ser gelê me yê feqir, kedkaran û mirovên politik berdewam be. Îro, bî hezaran mirovên bê suc lî zindanan da girtî ne. Jî ber bir û baweriyên wan ku, ev heşt salin tedaya girin dibinin. Mexseda hukma faşî ewe ku, van mirovan jî ortê rake, jî ditina wanê dinyayê bide paş, bê mirûz û bê qedûm bibe.

Bî salan e ku, derê êşkencexanan nehatin girtin. Lî ser piştî mirovên demokrat, welatparêz û şoreşger 24 saet bî cûre cûre êşkence tîn ceribandîne. Hukma faşî carna dike ku der û hundur bixapine. Lî diji tevgerê bendê feleqê sist dike û xwe dewleteki "edlayî" dide naskirin. Lê belê lî der an jî lî hundur rûreşîya xwe nikare veşêre û tim rind tê ditin. Der û hundur zanin ku timî dî zindanên dewleta faşî da, êşkence bûye karê rojane.

Jî ber vi rewşa han, girtiyên politik ev çend salin ku, bî mêrani

Bî salane ku, Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê kiriyê wekê gola xwînê. Feqirbûn, belengazi, tunebûn roj bî roj pêşda diçe. Zulma hovîti lî ser gelê Kurd zêde dibe. Jî bona gelê Kurd, program û planê nû derdixe û dî zagonên bingehin da diedilîne. Qetliam, zêrandin û mefî kiryarên rojane ne. Gunda xirap dike, xima radîke û xaniya dişewtine, hejmara leşker lî welatê me zêde dike, çekê girar-atomî lî ser axa me diedilîne.

berxwe dan. Ewana, weke iro duh jî dixwastin ku dî hepsan da cilên yek texlit lî xwe nekin; xwandin, nivisandin radyo, pirtûk û rojname serbest bînin; bî ewûqat û malbatên xwe ra bî serbestî bixafînin; dî mehkemanda serbestî bixafînin; cezayê zindanê (hucre) tari, zulm û êşkence jî hepsan rabin.

Iro jî disa em dibinin: êşkence, zulm û zordari lî ser girtiyên siyasi nasekine. Daxwaziyên jîyanê bî

(Dumahik rûpel 12. da)

Mercên aboneti : 6 Mehi 10 DM, sali 20 DM
Abone Şartları : 6 Aylık 10 DM, yıllık 20 DM

Hesap No : Postchekamt Frankfurt
Konto-Nr. : 405767—606

DEME
KOMKAR

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên
Kurdistan lî Elmanya Federal
Navnişar : 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35-37
Elmanya Federal
Berpîrsiyar : A. SAYDAM

IMPRESSUM
Herausgeber KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
A. SAYDAM
Druck: Eigendruck